

Bruxelles, 18.5.2022
SWD(2022) 149 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

Orientări pentru statele membre privind bunele practici de accelerare a procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și de facilitare a contractelor de achiziție de energie electrică

care însoțește documentul

Recomandarea Comisiei

privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică

{C(2022) 3219 final} - {SWD(2022) 151 final}

CUPRINS

I.	ORIENTĂRI PENTRU STATELE MEMBRE PRIVIND BUNELE PRACTICI DE ACCELERARE A PROCEDURILOR DE ACORDARE A AUTORIZAȚIILOR PENTRU PROIECTELE ÎN DOMENIUL ENERGIEI DIN SURSE REGENERABILE.....	2
1.	Introducere	2
2.	Accelerarea și scurtarea procedurilor administrative de autorizare	5
a.	Dispozițiile REDII și o comparație a bunelor practici în transpunerea acestora	6
b.	Alte bune practici pentru reducerea duratei procedurilor de acordare a autorizațiilor, nelimitate la REDII.....	7
c.	Creșterea flexibilității de adaptare a specificațiilor tehnologice în intervalul de timp dintre depunerea cererii de autorizare și construcția proiectelor.....	10
3.	Reducerea complexității proceselor administrative de autorizare prin coordonare internă și prin proceduri clare și digitalizate	10
a.	Dispozițiile REDII privind ghișeul unic și o comparație a bunelor practici de transpunere a acestora.....	11
b.	Alte exemple de bune practici pentru reducerea complexității procedurilor administrative, fără legătură cu REDII.....	12
4.	Asigurarea unor resurse umane suficiente și îndeajuns de competente în cadrul entităților care acordă autorizații	13
5.	Identificarea și planificarea mai bună a amplasamentelor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile.....	16
a.	Constrângerile legate de utilizarea terenurilor/a spațiului maritim și bunele practici care facilitează identificarea zonelor adecvate.....	16
b.	Utilizarea multiplă a spațiului.....	19
c.	Acceptarea și implicarea din partea comunității	20
d.	Considerații de mediu	22
e.	Considerații legate de apărare și de aviație.....	28
6.	Facilitarea racordării la rețea, a centralelor electrice cu tehnologie combinată, re tehnologizării și a tehnologiilor inovatoare	29
a.	Problemele de racordare la rețea.....	29
b.	Centralele electrice cu tehnologie combinată.....	32
c.	Retehnologizarea	33
d.	Hidrogenul.....	36
e.	Sprijinirea inovării	37

II. ORIENTĂRI PENTRU STATELE MEMBRE PRIVIND FACILITAREA CONTRACTELOR DE ACHIZIȚIE DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE.....	39
1. Introducere	39
2. Aspecte normative	41
3. Extinderea către întreprinderile mici și mijlocii a disponibilității contractelor corporative de achiziție de energie din surse regenerabile.....	43
4. Promovarea contractelor transfrontaliere de achiziție de energie din surse regenerabile.....	48

I. ORIENTĂRI PENTRU STATELE MEMBRE PRIVIND BUNELE PRACTICI DE ACCELERARE A PROCEDURILOR DE ACORDARE A AUTORIZAȚILOR PENTRU PROIECTELE ÎN DOMENIUL ENERGIEI DIN SURSE REGENERABILE¹

1. Introducere

Energia din surse regenerabile se află în centrul tranziției către o energie curată, aceasta fiind la rândul său necesară pentru atingerea obiectivelor Acordului de la Paris și ale Pactului verde european. Ținând seama de acest lucru, propunerea de revizuire a Directivei privind energia din surse regenerabile („REDII”), prezentată de Comisie în iulie 2021 ca parte a pachetului privind realizarea obiectivelor Pactului verde european, a propus ca ponderea energiei din surse regenerabile în mixul energetic să se dubleze în 2030 față de 2020, ajungând la cel puțin 40 %².

Invadarea Ucrainei de către Rusia a făcut ca valorificarea cât mai rapidă a surselor regenerabile de energie să devină o prioritate strategică a UE, deoarece ne va reduce dependența de combustibilii fosili – în principal importați – și va contribui la revenirea prețului energiei la o valoare accesibilă.

Împreună cu măsurile de asigurare a unei aprovizionări suficiente cu gaze și a planului de economisire a energiei în vederea pregătirii pentru iarna următoare, adăugarea de noi capacități de energie din surse regenerabile cât mai rapid posibil va contribui de asemenea la măsurile pe termen mai lung de atenuare a crizei. Comunicarea REPowerEU³, emisă în continuarea comunicării din octombrie 2021 privind setul de măsuri aplicabile⁴, a prezentat un plan prin care Europa să devină independentă de combustibilii fosili rusești, începând cu gazele, cu mult înainte de sfârșitul acestui deceniu. De asemenea, comunicarea a sugerat colegiuitorilor să ia în considerare obiective mai avansate sau care să fie atinse mai repede în ceea ce privește energia din surse regenerabile și a făcut referire la concentrarea pe energia eoliană și cea solară la începutul perioadei, precum și pe instalarea de pompe de căldură, crescând rata medie de implementare cu 20 % și instalând capacități suplimentare de 80 GW până în 2030 pentru a se adapta producției mai mari de hidrogen din surse regenerabile.

---

¹ Prezentul document nu aduce atingere datoriei statelor membre și a întreprinderilor de a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul legislației relevante a UE. Exemplele utilizate se bazează pe studii și pe consultări cu părțile interesate și au exclusiv scop orientativ. Studiul *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)* [Asistență tehnică pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul surselor regenerabile de energie – Simplificarea procedurilor administrative și de autorizare pentru instalațiile SRE (Simplificare SRE)], în curs, are scopul să identifice obstacolele și cele mai bune practici din toate statele membre, iar orientările de față au fost redactate pe baza raportului intermediar aferent acestui studiu. Raportul este disponibil la următoarea adresă: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>. Unele dintre bunele practici prezentate au fost puse în aplicare abia recent și, în consecință, nu au dat încă rezultate în toate cazurile.

² Atingerea acestui obiectiv presupune o creștere de 2,5-3 ori a capacităților solare și eoliene onshore până în 2030 (de la 118 GW și, respectiv, 167 GW în prezent) și o creștere de cinci ori a capacității offshore (de la 16 GW în prezent). Aceasta înseamnă că, în perioada 2020-2030, capacitatea suplimentară instalată anual a energiei din surse regenerabile trebuie să crească de la aproximativ 30-35 GW pe an la aproximativ 45-65 GW pe an.

³ REPowerEU: acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, sigură și durabilă, COM(2022) 108 final.

⁴ Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei, COM(2021) 660 final

Aceasta înseamnă că ritmul actual de implementare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile va trebui accelerat semnificativ pentru a realiza în timp util creșterea necesară a capacității.

Prețurile ridicate la energie, determinate în principal de prețurile mari ale gazelor fosile, constituie un motiv suplimentar pentru accelerarea implementării proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile și pentru reducerea impactului negativ asupra cetățenilor și întreprinderilor noastre. Pe piața angro, proiectele energetice din surse regenerabile asigură din ce în ce mai mult energie electrică la costuri mult inferioare celor ale centralelor electrice pe bază de combustibili fosili. Pentru a le introduce rapid pe piață este necesar să se accelereze procesul de acordare a autorizațiilor. Prin utilizarea contractelor de achiziție de energie din surse regenerabile, industria și întreprinderile europene capătă acces direct la energie ieftină din surse regenerabile, iar dezvoltatorii de proiecte în domeniul surselor regenerabile beneficiază de stabilitate fără a fi nevoiți să aștepte sprijinul financiar al statelor membre, sporind astfel disponibilitatea energiei accesibile, sigure și durabile în UE.

Indiferent dacă proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile sunt dezvoltate în urma unor licitații publice, a unor contracte corporative de achiziție de energie din surse regenerabile sau la nivel de comerciant, obstacolele legate de acordarea autorizațiilor⁵ și de alte proceduri administrative⁶ încetinesc derularea proiectelor, sporesc incertitudinea și costurile și descurajează investitorii, punând astfel în pericol realizarea obiectivelor UE în materie de decarbonizare și a obiectivului privind energia din surse regenerabile propus pentru 2030⁷. Printre aceste obstacole, existente în special la nivel național, regional sau chiar local, se numără complexitatea normelor aplicabile pentru selectarea amplasamentelor și acordarea autorizațiilor administrative pentru proiecte, problemele legate de racordarea la rețea, constrângerile privind adaptarea specificațiilor tehnologice în timpul procedurii de acordare a autorizațiilor sau insuficiența personalului autorităților care acordă autorizațiile sau al operatorilor de rețea. Din cauza acestor obstacole, perioada de implementare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile poate dura până la zece ani. Argumentele în favoarea eliminării acestor obstacole sunt acum mai puternice ca niciodată.

În 2018, REDII a introdus norme privind organizarea și durata maximă a componentei administrative a procesului de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile. Normele vizează toate autorizațiile relevante pentru construirea, realimentarea și exploatarea centralelor, precum și pentru racordarea acestora la rețea. Statele membre au avut obligația să transpună REDII, inclusiv aceste noi dispoziții, în legislația națională până la 30 iunie 2021, dar niciun stat membru nu a declarat că ar fi transpus complet directiva în acest interval de timp. Prin urmare, în iulie 2021 Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva tuturor statelor membre pentru

---

⁵ În prezentele orientări, termenul „proces de acordare a autorizațiilor” este utilizat pentru a face referire la toate procedurile de autorizare, certificare și acordare de licențe necesare în cazul centralelor și al rețelelor de transport și distribuție aferente, utilizate pentru producția de energie electrică, încălzire și răcire din surse regenerabile de energie.

⁶ Termenul „proceduri administrative” are un sens mai larg decât procesele de acordare a autorizațiilor și se referă, de exemplu, la amenajarea teritoriului, la reglementările și codurile din domeniul construcțiilor, la procedurile de certificare și acordare a licențelor sau la procedurile juridice și fiscale aplicabile întreprinderilor.

⁷ În plus, Comisia examinează în prezent obstacolele administrative comparabile din calea dezvoltării rapide a infrastructurii sistemelor pe bază de hidrogen. A se vedea, de asemenea: *European Clean Hydrogen Alliance: reports of the alliance roundtables on barriers and mitigation measures* (Alianța europeană pentru hidrogen curat: rapoarte privind mesele rotunde ale alianței pe tema obstacolelor și a măsurilor de atenuare), octombrie 2021.

netranspunerea REDII, cu scopul de a le determina să își respecte obligațiile, inclusiv pe cele legate de procedurile administrative. Între timp, majoritatea statelor membre au informat Comisia despre măsurile adoptate la nivel național în vederea transpunerii integrale sau parțiale a directivei. La momentul publicării prezentelor orientări, 10 state membre nu notificaseră nicio măsură națională de transpunere a normelor introduse de REDII privind organizarea și durata procesului de acordare a autorizațiilor (prevăzute la articolul 16), în timp ce celelalte state membre au notificat luarea a cel puțin unele dintre măsurile necesare.

Comisia observă că, în prezent, între statele membre există variații semnificative între normele naționale sau regionale de acordare a autorizațiilor din punctul de vedere al duratei și complexității procedurilor administrative. Acest lucru sugerează un potențial semnificativ de îmbunătățire și de învățare reciprocă. Părțile interesate au solicitat Comisiei să clarifice dispozițiile REDII privind procedurile administrative, precum și să disemineze cele mai bune practici, în scopul de a oferi îndrumare autorităților care acordă autorizații în aplicarea acestora.

Orientările de față prezintă bunele practici existente în statele membre care vizează reducerea sarcinii administrative și sporirea certitudinii în planificarea proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile⁸. Orientările însoțesc Recomandarea Comisiei privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică, adoptată împreună cu o propunere de modificare specifică a REDII în ceea ce privește autorizarea. Aceste inițiative fac parte dintr-un pachet mai amplu de măsuri în cadrul planului REPowerEU și al semestrului european, care sprijină valorificarea accelerată a surselor regenerabile de energie.

Eliminarea obstacolelor existente și identificarea noilor obstacole din calea autorizării ar trebui tratate ca un proces permanent. În acest context, începând din martie 2022, Comisia colaborează și cu autoritățile statelor membre la eliminarea obstacolelor legate de proces, în cadrul Grupului operativ pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică⁹. Punerea în aplicare integrală și rapidă a recomandării, pe baza ideilor concrete de simplificare și scurtare a procesului incluse în prezentele orientări, va face posibilă reducerea perioadei de implementare a proiectelor în domeniul surselor regenerabile și accelerarea implementării lor pe scară largă.

Prezentele orientări identifică următoarele domenii principale de îmbunătățire a autorizării proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile: reducerea duratei și a complexității procedurilor administrative de autorizare, asigurarea de personal în număr suficient și îndeajuns de competent în cadrul entităților care acordă autorizații și al autorităților responsabile de evaluările de mediu, procedurile de selecție a amplasamentelor și aspectele legate de racordarea la rețea. În plus, în multe state membre există obstacole determinate de lipsa sprijinului din partea publicului sau a părților interesate relevante de la nivel local pentru anumite proiecte. Următoarele capitole vor oferi o scurtă explicație a obstacolelor, indicând soluțiile posibile și bunele practici identificate în cadrul măsurilor naționale de transpunere a REDII sau al măsurilor care depășesc domeniul de aplicare al REDII.

---

⁸ În sensul prezentelor orientări, proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile sunt înțelese ca incluzând instalații de producție pentru generarea de energie din surse regenerabile, astfel cum este definită în Directiva privind energia din surse regenerabile (inclusiv sub formă de hidrogen), precum și activele necesare pentru racordarea lor la rețea și pentru stocarea energiei produse.

⁹ https://ec.europa.eu/growth/single-market/single-market-enforcement-taskforce_en

2. Accelerarea și scurtarea procedurilor administrative de autorizare

Durata procedurilor de acordare a autorizațiilor variază foarte mult între diferitele tehnologii din domeniul energiei din surse regenerabile, precum și între statele membre. În cazul proiectelor eoliene offshore, perioada de implementare poate fi de până la 10 ani¹⁰, chiar dacă parcurile eoliene offshore neerlandeze finalizate recent, cum ar fi Borssele III și IV, au devenit operaționale la 4-5 ani după atribuirea contractului în urma licitației. În cazul energiei eoliene onshore, durata raportată a procesului de acordare a autorizațiilor variază între 3 și 9 ani, existând variații semnificative nu doar între statele membre, ci uneori și între diferitele regiuni ale unei țări. În cazul proiectelor cu panouri solare montate la sol, durata raportată variază între aproximativ 1 an și peste 4,5 ani¹¹.

Totuși, aceste valori medii se bazează pe eșantioane care nu sunt pe deplin reprezentative, deoarece nu există date comparabile la nivelul UE cu privire la durata totală a procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile, inclusiv pregătirea și finalizarea evaluării impactului asupra mediului¹², acordarea autorizației de racordare la rețea și soluționarea eventualelor dificultăți juridice. În plus, durata procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile depinde și de disponibilitatea rețelelor la care pot fi racordate proiectele respective pentru a integra energia produsă, precum și de rapiditatea instalării sau a consolidării unor astfel de rețele. De asemenea, trebuie să se țină seama de faptul că, în anumite state membre, procedurile pot fi mai rapide, însă nu neapărat mai eficiente. Existența a diferite tipuri de obstacole poate conduce la un număr mai mic de proiecte aprobate, în pofida procedurilor mai rapide. Acest lucru indică necesitatea unei concentrări proactive și a eliminării obstacolelor care îngreunează procedurile de acordare a autorizațiilor în toate statele membre. Prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic, Comisia oferă asistență unui număr de 17 state membre în vederea eliminării treptate a dependenței lor de combustibilii fosili rusești¹³, în conformitate cu planul REPowerEU, inclusiv prin acordarea mai rapidă a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și instalarea pe scară mai largă a sistemelor de panouri solare pe acoperișuri. Mai precis, în cadrul cererii de propuneri pentru IST din 2023, Comisia oferă sprijin statelor membre prin proiectul emblematic de asistență tehnică pentru „Accelerarea procesului de autorizare a energiei din surse regenerabile”¹⁴.

Cooperarea regională dintre statele membre în demersul de realizare a unor proiecte similare de infrastructură energetică la scară largă s-a dovedit a fi un catalizator pentru accelerarea

---

¹⁰ Strategia UE privind energia din surse offshore, disponibilă la adresa https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/eu-strategy-offshore-renewable-energy_en

¹¹ Comisia Europeană, Direcția Generală Energie, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. et al., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)* [Asistență tehnică pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul surselor regenerabile de energie – Simplificarea procedurilor administrative și de autorizare pentru instalațiile SRE (Simplificare SRE)]. Raport intermediar, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

¹² Conform evaluării impactului revizuirii Directivei EIM, procesul de evaluare a impactului asupra mediului durează între 5 și 27 de luni.

¹³ https://ec.europa.eu/info/news/commissions-technical-support-instrument-help-17-member-states-curb-their-reliance-russian-fossil-fuels-2022-apr-06_en

¹⁴ [Accelerarea procesului de autorizare a energiei din surse regenerabile \(europa.eu\)](#)

acordării autorizațiilor și operaționalizarea proiectelor respective¹⁵. Comisia prezidează patru grupuri la nivel înalt din diferite regiuni ale Uniunii Europene¹⁶. Nivelul ridicat de sprijin politic pe care îl primesc aceste grupuri permite o viziune regională comună și enunțarea de priorități regionale și furnizarea de orientări strategice privind realizarea unor proiecte de interes comun (PIC) în domeniul infrastructurii energetice, care necesită un consens puternic. Deoarece dezvoltarea energiei eoliene offshore este recunoscută drept prioritate paneuropeană în toate grupurile la nivel înalt¹⁷, proiectele majore în domeniul energiei din surse regenerabile pot fi identificate ca fiind prioritare în fluxurile de lucru ale acestor grupuri și pot beneficia de o monitorizare atentă și de o cooperare consolidată la diferite niveluri politice între statele membre dintr-o anumită regiune.

a. Dispozițiile REDII și o comparație a bunelor practici în transpunerea acestora

REDII prevede că procedurile administrative pentru acordarea autorizațiilor nu trebuie să depășească doi ani în cazul centralelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile și al infrastructurii de rețea aferente, în acest termen fiind incluse toate procedurile relevante de autorizare, de certificare și de acordare de licențe de către autoritățile competente. În pachetul propus privind decarbonizarea piețelor hidrogenului și gazelor¹⁸ este inclusă o dispoziție similară privind simplificarea procedurilor de autorizare pentru infrastructura pe bază de hidrogen. În cazul proiectelor cu o putere mai mică de 150 kW și al rețehnologizării centralelor existente pe bază de energie din surse regenerabile, procesul administrativ nu trebuie să depășească un an. Aceste termene nu includ timpul necesar pentru asigurarea conformității cu legislația Uniunii în domeniul mediului, proces a cărui finalizare poate dura mult timp, și nici durata eventualelor proceduri judiciare, putând fi prelungit cu un an în circumstanțe excepționale¹⁹.

Pe lângă transpunerea dispozițiilor necesare în legislația națională, unele state membre au introdus clarificări suplimentare în care se precizează condițiile care permit prelungirea termenului sau au însărcinat autoritățile relevante să coopereze îndeaproape pentru a asigura respectarea termenelor convenite. În ceea ce privește prelungirea termenului cu cel mult încă un an, **Suedia** precizează că termenul poate fi prelungit în cazul în care sunt necesare adăugiri care presupun creșterea duratei din cauza unor noi reglementări, informații sau orientări sau în cazul în care întârzierea se datorează unor circumstanțe externe care nu ar fi putut fi prevăzute de la început. **Slovenia** introduce o dispoziție care specifică faptul că, înainte de expirarea termenului stabilit, dezvoltatorul proiectului trebuie să primească o decizie motivată privind

---

¹⁵ Comisia Europeană, Direcția Generală Energie, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., et al., *Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure: final report* [Sprijin pentru evaluarea Regulamentului (UE) nr. 347/2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene: raport final], Oficiul pentru Publicații, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>

¹⁶ Cooperarea în domeniul energiei în mările septentrionale, Planul de interconectare a pieței energiei din zona baltică, Interconexiunile pentru Europa de Sud-Vest, Conectivitatea energetică în Europa Centrală și de Sud-Est

¹⁷ Mai multe informații privind domeniile de cooperare ce fac obiectul celor patru grupuri la nivel înalt: [pagina privind grupurile la nivel înalt \(europa.eu\)](#)

¹⁸ Articolul 7 alineatul (3) din Propunerea de directivă privind normele comune pentru piețele interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului.

¹⁹ Articolul 16 alineatele (4), (5) și (6) din REDII.

prelungirea procedurii cu maximum un an, datorită circumstanțelor excepționale explicate în decizie.

În ceea ce privește asigurarea faptului că procedura de autorizare nu depășește termenele convenite în cazurile în care sunt implicate mai multe autorități, măsurile de transpunere ale **Finlandei** includ cerința ca, în cazul în care sunt necesare mai multe proceduri de autorizare sau de aprobare administrativă pentru construirea, modernizarea, racordarea la rețea și exploatarea unei centrale pe bază de energie din surse regenerabile, autoritățile competente responsabile trebuie să coopereze pentru a respecta termenele. Punctul unic de contact pentru inițiatorii de proiecte²⁰ are sarcina de a ajuta autoritățile competente să convină asupra termenelor de prelucrare în cadrul procedurilor lor, după caz. În plus, legislația de transpunere specifică momentele de la care începe și se încheie calcularea termenului, iar punctul unic de contact are sarcina de a monitoriza respectarea termenelor.

În ceea ce privește monitorizarea și raportarea cu privire la dispozițiile naționale, în rapoartele naționale intermediare integrate privind energia și clima, care trebuie prezentate Comisiei până la 15 martie 2023, iar ulterior o dată la doi ani, statele membre au obligația de a raporta cu privire la măsurile specifice luate pentru îndeplinirea cerințelor prevăzute la articolele 15-17 din REDII legate de simplificarea, scurtarea și transparentizarea procedurilor de acordare a autorizațiilor²¹. Dincolo de aceasta, monitorizarea și evaluarea coerentă la nivelul UE a procedurilor administrative de autorizare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile ar oferi Comisiei, statelor membre și inițiatorilor acestor proiecte informații cu privire la durata diferitelor etape de autorizare a proiectelor, sfera lor de cuprindere, cerințele aferente și autoritățile implicate, precum și cu privire la posibilele caracteristici comune ale întârzierilor și ale altor blocaje survenite în privința tehnologiilor din domeniul energiei din surse regenerabile sau a etapelor de autorizare.

b. Alte bune practici pentru reducerea duratei procedurilor de acordare a autorizațiilor, nelimitate la REDII

Durata procedurilor judiciare nu este cuprinsă în termenul stabilit în REDII, dar statele membre pot lua măsuri de scurtare a procedurilor prelungite ca urmare a contestațiilor în instanță. Deși dreptul de acces la justiție trebuie să fie asigurat, statele membre își pot organiza sistemul jurisdicțional național în așa fel încât să asigure tratarea mai rapidă a cazurilor aflate în litigiu, de exemplu prin soluționarea procedurilor în unică instanță în cazul anumitor proiecte de importanță națională, prin stabilirea de termene pentru anumite etape ale procedurii contencioase, în funcție de circumstanțele naționale, pentru a evita prelungirea inutilă a procedurilor de recurs sau prin introducerea unor dispoziții menite să limiteze litigiile abuzive. Mai multe state membre au luat deja măsuri menite să scurteze durata procedurilor judiciare legate de autorizații.

Franța a redus numărul căilor de atac posibile împotriva autorizațiilor de mediu pentru proiectele de energie eoliană onshore, de la trei la doar două. Începând cu 1 decembrie 2018, căile de atac pot fi introduse direct la curțile administrative de apel și nu mai trebuie să se adreseze mai întâi tribunalelor administrative (procedură aplicată deja pentru energia eoliană offshore de la adoptarea unui decret în acest sens în ianuarie 2016).

---

²⁰ Pentru punctul unic de contact, a se vedea capitolul următor.

²¹ Articolul 20 litera (b) punctul 5 din Regulamentul privind guvernarea.

Țările de Jos au decis că autorizațiile pentru proiectele privind energia eoliană onshore de peste 100 MW și proiectele solare fotovoltaice de peste 50 MW pot fi contestate numai în fața Înaltei Curți Administrative pentru comerț și industrie.

Pe lângă raționalizarea cadrului legat de procedurile judiciare, unele state membre au introdus și alte măsuri de gestionare cu prioritate și, prin urmare, accelerare a procedurilor de acordare a autorizațiilor, cum ar fi stabilirea unor categorii de proiecte strategice. Unele proiecte de importanță națională pot fi adoptate prin procedură legislativă, printr-o măsură specifică de drept național, în conformitate cu articolul 2 alineatul (5) din Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM). În acest mod, statele membre pot aplica o derogare de la dispozițiile referitoare la consultarea publică pentru proiectul respectiv²².

Guvernul regional al comunității autonome Andaluzia din **Spania** a creat o „unitate de accelerare” a proiectelor considerate strategice de competența departamentului regional al administrației publice și afacerilor interne. Recunoașterea importanței strategice înseamnă că proiectele selectate beneficiază de tratament preferențial în ceea ce privește procesarea administrativă a permiselor și a autorizațiilor necesare pentru realizarea lor.

O altă modalitate bună de accelerare a acordării autorizațiilor este de a permite depunerea mai multor cereri în paralel, și nu secvențial, inclusiv pentru proiecte de rețea conexe.

De exemplu, în **Austria** dezvoltatorii pot solicita în paralel autorizații multiple (licența de producere a energiei electrice, aprobarea în cadrul procedurii legislative privind conservarea naturii și al procedurii prevăzute de legea aviației, autorizația prevăzută de legislația silvică, autorizația prevăzută de legislația apei, autorizația prevăzută de legislația privind securitatea și sănătatea în muncă, autorizația de construire). De asemenea, selectarea amplasamentului poate avea loc în paralel cu cererea de racordare la rețea. În **Franța** și **Belgia** (Flandra și Valonia) au fost introduse proceduri de acordare a unei „autorizații unice”. În cazul Flandrei și al Valoniei, aceste autorizații unice combină procedurile de acordare a autorizațiilor de mediu și de urbanism, împreună cu derogările aplicabile proiectelor la scară mică. În Franța, datorită acestei proceduri este posibil să se realizeze o singură examinare pentru acordarea mai multor autorizații pentru proiecte eoliene, printre care a autorizației de mediu, a celei privind dreptul de trecere aerian și cel militar și a licenței de producere a energiei electrice.

În ceea ce privește **sursele regenerabile de energie la scară mică instalate de gospodării și comunități de energie**, lipsa resurselor agravează și mai mult obstacolele cu care se confruntă deja participanții profesioniști de pe piață. În **Grecia**, comunitățile de energie beneficiază de tratament prioritar în ceea ce privește cererile de racordare la rețea, aprobarea din punctul de vedere al condițiilor de mediu și licența de producere față de alte cereri depuse în același teritoriu în cadrul aceluiași ciclu de depunere a cererilor. În **Portugalia**, comunitățile de energie din surse regenerabile beneficiază de derogări de la cerințele privind controlul/comunicarea prealabile, înregistrarea și funcționarea, în funcție de capacitatea instalată sau de utilizarea rețelei publice pentru injectarea de energie electrică în cazul autoconsumului. În mod similar, în **Irlanda**, comunitățile de energie nu trebuie să dețină o

---

²² Totuși, se interzice omiterea celorlalte etape ale procedurii EIM (în special a accesului la justiție).

autorizație de urbanism înainte de a depune cererea de racordare la rețea și beneficiază de o procedură de autorizare simplificată²³.

Consultarea publică timpurie și efectuarea mai devreme a anumitor studii în cursul procesului pot, de asemenea, să accelereze acordarea autorizațiilor. De exemplu, în cazul proiectelor de interes comun, efectuarea consultării publice obligatorii la începutul procesului de acordare a autorizațiilor, în scopul de a stabili amplasarea proiectului, a contribuit la identificarea și soluționarea problemelor legate de acceptarea de către opinia publică.

În sfârșit, se pot accelera evaluările efectuate de autoritățile care acordă autorizațiile în cadrul procedurilor de mediu, prin stabilirea unor termene specifice. Atunci când este necesară o evaluare de mediu, statele membre ar trebui să limiteze durata diverselor etape ale procedurii de evaluare a impactului asupra mediului²⁴ prin introducerea unor termene maxime obligatorii, în special pentru:

- emiterea unui aviz privind delimitarea domeniului de aplicare de către autoritatea competentă – nu mai mult de o lună;
- încheierea evaluării impactului asupra mediului și emiterea unei concluzii motivate – nu mai mult de trei luni, cu posibilitatea prelungirii cu încă trei luni;
- încheierea consultărilor publice cu privire la raportul de evaluare a impactului asupra mediului – nu mai mult de două luni;
- emiterea aprobării de dezvoltare – nu mai mult de șase luni.

Aproximativ jumătate dintre statele membre au stabilit deja termene specifice în care autoritățile competente pot să dea undă verde proiectelor după primirea de la dezvoltator a evaluării impactului asupra mediului. În multe cazuri, acestea nu depășesc una sau două luni (**Bulgaria, Franța, Italia, Malta, Grecia, Letonia și România**).

O altă simplificare posibilă constă în derogarea condiționată de la obținerea autorizațiilor de construire, cuplată cu cerințe de notificare pentru sistemele fotovoltaice la scară mică. În **regiunea belgiană Flandra**, energia solară fotovoltaică este scutită de autorizația de construire în anumite condiții²⁵.

---

²³ Legea din 2021 privind planificarea și dezvoltarea (panouri solare pentru clădiri publice, școli, locuințe și alte spații) (amendament) <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/seanad/2021-06-28/18/>).

²⁴ Directiva EIM introduce două termene fixe pentru evaluarea impactului asupra mediului – maximum 90 de zile pentru luarea unei decizii în urma preevaluării proiectelor din anexa II și minimum 30 de zile pentru consultarea publică a raportului de evaluare a impactului asupra mediului în cazul proiectelor care trebuie supuse unei astfel de evaluări; celelalte termene trebuie să fie stabilite de către statele membre.

²⁵ Dacă este montată pe un acoperiș plat, instalația trebuie să nu depășească înălțimea streșinii cu mai mult de 1 metru; dacă este montată pe un acoperiș înclinat, panourile trebuie să fie integrate în suprafața acoperișului înclinat.

c. Creșterea flexibilității de adaptare a specificațiilor tehnologice în intervalul de timp dintre depunerea cererii de autorizare și construcția proiectelor

Durata procedurilor de acordare a autorizațiilor sau întârzierile cu acordarea acestora pot determina instalarea de tehnologii inferioare variantei optime în cazurile în care dezvoltatorii proiectelor sunt obligați să implementeze specificațiile tehnologice exacte²⁶ din cererea de autorizare inițială. În cazurile în care acordarea autorizației durează atât de mult încât soluția tehnologică aprobată a devenit caducă, inițiatorul proiectului ar trebui să solicite o nouă autorizație sau să efectueze o nouă evaluare a impactului asupra mediului pentru a putea folosi cea mai nouă tehnologie disponibilă. O mai mare flexibilitate, în sensul de a permite dezvoltatorilor să solicite autorizație pentru un interval de parametri tehnologici, ar ajuta la desfășurarea mai rapidă a celor mai eficiente tehnologii, fără a avea neapărat un impact mai mare asupra mediului.

Pentru a rezolva această problemă, unele state membre utilizează așa-numitul „model cutie” pentru autorizații, permițând dezvoltatorilor să definească un interval de parametri tehnologici în cererea de autorizare (de exemplu, în ceea ce privește înălțimea vârfului turbinelor eoliene), ceea ce le oferă flexibilitatea de a implementa tehnologia de ultimă generație și de a maximiza eficiența și producția de energie din surse regenerabile. De exemplu, **Suedia** permite deja aplicarea acestui model de autorizare pentru anumite proiecte eoliene. Dezvoltatorii proiectelor trebuie să indice suprafața proiectului, numărul maxim de turbine, înălțimea maximă a vârfului, zonele restricționate din cadrul zonei proiectului și amprenta maximă la sol a infrastructurii. Ei au flexibilitatea de a optimiza dispunerea turbinelor și de a crește sau a reduce dimensiunea rotorului și înălțimea turnului. De asemenea, dezvoltatorii au posibilitatea să utilizeze cea mai nouă tehnologie disponibilă pentru turbine pentru a optimiza configurația și a maximiza capacitatea autorizată²⁷. **România** autorizează modificări ale tipului de turbină eoliană și după eliberarea autorizației finale de construcție, cu condiția să se respecte anumiți parametri-cheie (înălțimea vârfului și rotorul).

3. Reducerea complexității proceselor administrative de autorizare prin coordonare internă și prin proceduri clare și digitalizate

În funcție de statul membru, inițiatorii proiectelor trebuie să interacționeze cu administrațiile de la nivel național, regional și municipal și/sau cu diferite departamente sau ministere. Existența mai multor niveluri de legi și proceduri naționale și regionale, uneori contradictorii, precum și împărțirea neclară a competențelor între autoritățile naționale, regionale și/sau locale adaugă complexități inutile și pot duce la întârzieri în procesul de acordare a autorizațiilor. Potrivit părților interesate, nu este întotdeauna clar dacă implicarea anumitor autorități în procesul administrativ de autorizare este obligatorie și dacă avizul acestora este obligatoriu. În plus, atunci când sunt implicate mai multe organisme publice în acordarea unei autorizații, există adesea o lipsă de transparență în ceea ce privește stadiul cererii de proiect și etapa în care au apărut blocaje. Mai mult, diversele administrații nu au introdus în aceeași măsură instrumentele și soluțiile digitale.

---

²⁶ De exemplu, modelul exact de turbină eoliană sau puterea exactă a panourilor fotovoltaice.

²⁷ *Speeding up renewable deployment* (Accelerarea implementării surselor regenerabile de energie), RES - Global Renewable Energy Company (res-group.com), disponibil la: <https://www.res-group.com/en/cop/speeding-up-renewable-deployment/>

a. *Dispozițiile REDII privind ghișeul unic și o comparație a bunelor practici de transpunere a acestora*

REDII prevede că statele membre trebuie să desemneze un punct unic de contact („ghișeu unic”) în vederea acordării autorizațiilor pentru construirea, re tehnologizarea și exploatarea activelor care generează energie din surse regenerabile, precum și a infrastructurii de rețea aferente²⁸, similar dispozițiilor Regulamentului TEN-E²⁹ și astfel cum s-a propus în pachetul privind decarbonizarea piețelor hidrogenului și gazelor³⁰. Există astfel de exemple și în alte sectoare în care introducerea ghișeelor unice a redus timpul și costurile investite în căutarea de informații, în special în ceea ce privește cerințele de acordare a licențelor și a autorizațiilor³¹. În conformitate cu principiul subsidiarității, REDII oferă statelor membre flexibilitatea de a alege cele mai potrivite norme de punere în aplicare, cu condiția ca solicitanții să nu fie obligați să recurgă decât la un singur punct de contact pe durata întregului proces de acordare a autorizațiilor.

Există diverse opțiuni pentru proiectarea ghișeului unic. Un ghișeu unic pur administrativ canalizează comunicarea dintre inițiatorul proiectului din domeniul surselor regenerabile de energie și autoritățile competente implicate în acordarea diferitelor autorizații necesare pentru construirea unei centrale electrice și racordarea acesteia la rețea. Se poate avea în vedere și o prelungire a mandatului punctului de contact administrativ, căruia i se poate încredința atribuția de eliberare a tuturor autorizațiilor necesare. Se pot înființa mai multe ghișee unice pentru gestionarea diferitelor dimensiuni de proiecte, diversele tehnologii de producere a energiei din surse regenerabile sau diferitele divizii administrative ale unui stat membru, atât timp cât fiecare solicitant este alocat unui singur punct de contact pe care să se bazeze pentru un anumit proiect.

Au fost create ghișee unice și de către entitățile responsabile cu infrastructura rețelei, cum ar fi „autoritățile naționale competente” în cazul proiectelor de interes comun prevăzute de Regulamentul TEN-E sau autoritățile naționale de reglementare, operatorii sistemelor de transport și autoritățile naționale, regionale sau locale în cazul altor tipuri de rețele. În cazul proiectelor de interes comun este recomandabil să existe o coordonare strânsă și o corelare a proceselor între ghișeele unice prevăzute de REDII, și anume „autoritățile naționale competente”. Pentru a explora și a extinde această coordonare strânsă, ar putea fi valorificate structurile de cooperare regională existente care se ocupă de politica energetică, de exemplu grupurile politice la nivel înalt menționate mai sus.

În ceea ce privește dispozițiile naționale de transpunere a REDII, în majoritatea cazurilor statele membre au desemnat ca punct unic de contact o agenție națională pentru energie sau o altă agenție de implementare existentă, alocându-i sarcina de a raționaliza procesul administrativ de depunere a cererilor și de acordare a autorizațiilor. Afișarea tuturor

²⁸ Articolul 16 alineatul (1) din REDII.

²⁹ Articolul 8 din Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene.

³⁰ Articolul 7 alineatul (6) din Propunerea de directivă privind normele comune pentru piețele interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului.

³¹ *From Red Tape to Smart Tape: Administrative Simplification in OECD Countries | Cutting Red Tape* (De la birocrație la smartocrație: simplificarea administrativă în țările OCDE) | OECD iLibrary https://www.oecd-ilibrary.org/governance/from-red-tape-to-smart-tape_9789264100688-en

autorităților cu care punctul unic de contact asigură comunicarea și coordonarea, precum și indicarea legislației specifice cu privire la care punctul de contact poate oferi consiliere, sporesc certitudinea și transparența, în beneficiul inițiatorilor de proiecte.

În cazul **Danemarcei**, a fost desemnată ca punct de contact Agenția Daneză pentru Energie (ADE), care oferă orientări generale cu privire la procesul administrativ, inclusiv cu privire la etapele care trebuie parcurse pentru înființarea și exploatarea instalațiilor de energie din surse regenerabile. În cazul energiei eoliene offshore, autorizațiile pentru proiecte în apele teritoriale ale Danemarcei și în zona sa economică exclusivă sunt eliberate chiar de către ADE. Aceasta întocmește și eliberează licențele în cadrul unui proces iterativ cu autoritățile relevante și transmite autorităților informații specifice privind proiectele, astfel încât să diminueze conflictele de interese³².

În cazul **Suediei**, sarcina de a institui și de a răspunde de un punct de contact digital revine Agenției Suedeze pentru Energie. Prin intermediul punctului de contact trebuie asigurate legături directe cu autoritățile care tratează fiecare caz. Dispozițiile naționale de transpunere a REDII cuprind și o listă a autorităților care trebuie să ofere asistență punctului de contact, cuprinzând autoritățile și agențiile responsabile pentru chestiuni maritime, protecția mediului, patrimoniul național și agricultura, precum și administrațiile municipale.

Punctul unic de contact al **Finlandei** are sarcina de a oferi consiliere procedurală privind autorizarea și alte proceduri administrative pentru instalațiile de producere a energiei din surse regenerabile. Dispozițiile naționale cuprind o listă de elemente care fac obiectul obligației de consiliere din partea punctului de contact, printre care se numără avizul forțelor de apărare cu privire la acceptabilitatea construcției de instalații eoliene.

b. *Alte exemple de bune practici pentru reducerea complexității procedurilor administrative, fără legătură cu REDII*

În cazurile în care este necesară coordonarea și obținerea aprobării din partea mai multor administrații diferite, riscul de blocare a etapelor ulterioare din cauza lipsei de răspuns din partea uneia dintre administrații ar putea fi atenuat prin introducerea conceptului de „aprobare tacită din partea administrației”, în condiții clar definite și cu excepția cazului în care este necesar un răspuns potrivit legislației UE sau legislației naționale. **Spania** a introdus recent noțiunea de aprobare tacită din partea administrației pentru anumite etape administrative, într-un decret din 2020 privind instalațiile de autoconsum și parcurile fotovoltaice. Ori de câte ori mai multe administrații implicate trebuie să își răspundă reciproc și nu fac acest lucru în termen de 30 de zile, etapa administrativă specifică este considerată aprobată.

În ceea ce privește utilizarea instrumentelor și soluțiilor digitale la scară mai largă pe parcursul procedurilor de acordare a autorizațiilor, REDII prevede posibilitatea solicitanților de a depune documentele relevante și în format digital³³. În plus, utilizarea comunicării electronice în locul formularelor pe suport de hârtie și a unor platforme de comunicare digitală care să unifice diferitele procese de depunere a cererilor ar putea, de asemenea, să ajute la gestionarea cererilor de către personalul autorităților care acordă autorizațiile, precum și să creeze o bază pentru monitorizarea și îmbunătățirea procedurilor. În acest mod ar spori și

---

³² *Global Offshore Wind Report 2021* (Raportul global privind energia eoliană offshore din 2021), Consiliul Mondial privind Energia Eoliană, <https://gwec.net/global-offshore-wind-report-2021/>

³³ Articolul 16 alineatul (2) din REDII.

transparența față de inițiatorii proiectelor, care ar putea să vadă stadiul actual al cererii lor, iar oricare dintre diversele autorități implicate ar avea acces la aceeași înregistrare centralizată a unui proiect.

În acest sens, **Cipru** a inclus în planul său de redresare și reziliență (PRR) o reformă care instituie un ghișeu unic digital pentru a simplifica acordarea autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile. Potrivit PRR, Cipru a solicitat inclusiv asistență tehnică din partea DG REFORM pentru a contribui la elaborarea metodologiei necesare pentru dezvoltarea ghișeului unic. Landul **german** Saxonia Inferioară a introdus un formular electronic de cerere de autorizare pentru cererile de protecție împotriva imisiilor (ELiA)³⁴, care este utilizat de opt landuri germane și oferă posibilitatea depunerii criptate a documentelor aferente cererii. În **Țările de Jos** există o platformă online destinată unei „autorizații integrate pentru aspectele fizice” ale instalațiilor eoliene onshore și ale panourilor fotovoltaice instalate la sol. Indiferent dacă autoritatea responsabilă pentru procedura de acordare a autorizațiilor este o autoritate municipală, provincială sau națională, platforma online este accesibilă atât autorității responsabile, cât și dezvoltatorului proiectului. În plus, platforma online este utilizată de unele provincii și pentru a solicita autorizații privind activități care pot afecta natura.

Un alt aspect relevant al punctelor unice de informare este că pot furniza informații privind consolidarea capacităților, consiliere și formare pentru cetățeni și pentru comunitățile de energie din surse regenerabile. Aceste informații, obținute atât de la autoritățile naționale, cât și de la cele locale, pot cuprinde printre altele informații privind cerințele procedurale pentru obținerea licențelor și a permiselor. Se poate acorda sprijin și rețelelor de comunități de energie în vederea realizării unor astfel de puncte de informare.

4. Asigurarea unor resurse umane suficiente și îndeajuns de competente în cadrul entităților care acordă autorizații

Tratarea unui număr tot mai mare de autorizații de proiect va necesita personal suficient de numeros și calificat corespunzător în cadrul autorităților care acordă autorizațiile și al operatorilor de rețea, precum și personal responsabil cu evaluările de mediu și instanțe naționale care să se ocupe de procedurile de recurs. Astfel cum s-a explicat în raportul intermediar privind simplificarea SRE și după cum s-a confirmat în cadrul consultărilor desfășurate de Comisie pentru această inițiativă, lipsa de personal în cadrul autorităților care acordă autorizații constituie în prezent un obstacol important în calea implementării proiectelor în multe state membre – fie nu există suficient personal, fie personalul nu dispune de expertiza sau de competențele necesare pentru a trata cererile de proiecte, fie ambele. Potrivit constatărilor raportului, se pare că deficitul de personal este mai răspândit în statele membre mari, unde problema este mai frecventă la nivel național decât la nivel regional, în timp ce lipsa de expertiză este mai frecventă pe piețele care sunt mai puțin familiarizate cu o anumită tehnologie și în care s-au finalizat mai puține proiecte. Lipsa de expertiză apare adesea la nivel local, unde personalul are mai puține ocazii de a se specializa, și/sau este legată de aspectele tehnice și juridice complexe. Acest fenomen apare deosebit de frecvent în zonele rurale, care au capacități administrative reduse, dar în care sunt concepute marile

---

³⁴ [Elektronisches Genehmigungsverfahren - versiunea 2.7 | Nds. Gewerbeaufsicht \(niedersachsen.de\)](https://www.niedersachsen.de/elektronisches-genehmigungsverfahren-2.7)

proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile. Problemele legate de personal influențează și alte obstacole, autoritățile neavând capacitatea de a-și coordona activitatea între ele, lucru care ar înlesni desfășurarea proceselor administrative. Ar fi afectată și instituirea unui punct de contact unic, deoarece lipsa de personal sau de expertiză relevantă poate crea blocaje suplimentare în procedurile administrative³⁵. Prin urmare, este esențial să se asigure competențe adecvate și locuri de muncă atractive în sectoarele vizate, la toate nivelurile administrative, atât în cadrul autorităților care acordă autorizațiile, cât și în cadrul altor autorități.

Este nevoie de o abordare focalizată și anticipativă care să reducă deficitul de personal, pe de o parte, și deficitul de competențe, pe de altă parte. Ca parte a acestei abordări și în conformitate cu abordarea Comisiei Europene de integrare a perspectivei de gen în toate domeniile³⁶, inclusiv în tranziția verde și cea digitală, ar trebui să se acorde o atenție deosebită creșterii participării femeilor și acordării de șanse egale tuturor, la toate nivelurile.

Statelor membre li s-a solicitat să furnizeze, în planurile lor naționale privind energia și clima (PNEC), informații cu privire la capacitatea totală instalată planificată de producere a energiei din surse regenerabile în perioada 2021-2030, împărțită în capacitate nouă și re tehnologizare, per tehnologie și per sector, în MW. De asemenea, statelor membre li s-a solicitat să identifice măsuri specifice pentru furnizarea de informații și de formare. Această capacitate instalată planificată, împreună cu o evaluare a puterii suplimentare care poate fi obținută cu efectivele existente de personal, ar trebui folosite ca reper de către statele membre pentru estimarea nevoilor bugetare și de personal ale autorităților care acordă autorizațiile.

Deși există date limitate privind nivelul de personal al autorităților care acordă autorizații, în **Spania** Regiunea Autonomă Aragón a acordat autorizații noi pentru parcuri eoliene terestre cu puterea de 1 100 MW în 2018, având 30 de angajați dedicați integral tratării cererilor de autorizații pentru energia eoliană și fotovoltaică³⁷. **Finlanda** a alocat 6 milioane EUR din planul său de redresare și reziliență pentru a angaja temporar resurse umane însărcinate cu acordarea autorizațiilor de mediu, gestionarea procedurilor și a proiectelor aferente în perioada 2021-2023, precum și pentru a sprijini noile tehnologii de producere a energiei, printre care energia eoliană offshore, energia solară la scară largă și energia geotermică. Sprijinul financiar va fi folosit pentru cheltuielile cu personalul legate de analizarea evaluărilor de impact asupra mediului, pentru tratarea contestațiilor împotriva deciziilor privind autorizațiile de mediu și pentru a sprijini autoritățile municipale și județene la asigurarea amenajării teritoriului și în acordarea autorizațiilor de construire. **Italia** a înființat un grup operativ format din 40 de membri, supravegheat de Ministerul Tranziției Ecologice, dedicat punerii în aplicare a planului național privind energia și clima și a planului de redresare și reziliență. Acesta are sarcina de a accelera prelucrarea evaluărilor de impact asupra mediului. Fiecare membru al grupului operativ are cel puțin cinci ani de experiență

---

³⁵ Comisia Europeană, Direcția Generală Energie, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. et al., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)* [Asistență tehnică pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul surselor regenerabile de energie – Simplificarea procedurilor administrative și de autorizare pentru instalațiile SRE (Simplificare SRE)]. Raport intermediar, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

³⁶ O uniune a egalității: Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025, COM(2020) 152 final, disponibilă la adresa: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_ro

³⁷ Sursă: WindEurope.

profesională și competențele necesare pentru a evalua aspectele tehnice, peisagistice și de mediu ale proiectelor din domeniul energiei din surse regenerabile. Planul **german** în 18 puncte de simplificare a acordării autorizațiilor pentru proiectele de energie eoliană onshore prevede că landurile trebuie să se asigure că autoritățile de planificare și de aprobare dispun de suficient personal și de echipamentele tehnice necesare pentru tratarea cererilor de autorizare. În plus, acordul de coaliție al Germaniei conține o referire la utilizarea unor echipe de proiect externe pentru a ușura sarcina autorităților care acordă autorizațiile.

În ceea ce privește asigurarea faptului că personalul din cadrul autorităților responsabile cu evaluarea autorizațiilor pentru proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile dispune de expertiză corespunzătoare în chestiuni juridice și tehnice, un posibil prim pas înspre eliminarea lipsei de personal calificat din prezent ar fi crearea unei alianțe Erasmus+ pentru cooperare sectorială în materie de competențe între autoritățile publice, industrie, partenerii sociali și instituțiile de educație și formare. În 2021 a avut loc o masă rotundă la nivel înalt a Pactului european privind competențele, care a reunit părți interesate din industria energiei din surse regenerabile³⁸ în cadrul unei serii de mese rotunde cu participarea ecosistemelor industriale, menite să promoveze implicarea părților interesate în Pactul privind competențele. Pactul privind competențele este un nou model de angajament, conceput cu scopul de a răspunde provocărilor în materie de competențe necesare pentru redresarea economică și realizarea strategiei industriale a UE, precum și a tranziției verzi și a celei digitale. Scopul său este de a elimina lipsurile în materie de competențe din cadrul ecosistemelor industriale prin determinarea întreprinderilor, a lucrătorilor, a autorităților naționale, regionale și locale, a partenerilor sociali, a organizațiilor industriale, a furnizorilor de educație și formare profesională, a camerelor de comerț și a serviciilor de ocupare a forței de muncă să investească în acțiuni de perfecționare și recalificare. Ca măsură subsecventă mesei rotunde, Comisia este pregătită să faciliteze pregătirea unui parteneriat la scară largă în materie de competențe pentru energia din surse regenerabile terestre. În plus, sunt disponibile oportunități relevante de finanțare din partea UE (de exemplu, programul LIFE, fondurile politicii de coeziune, instrumentele de asistență tehnică). În acest context, recunoașterea reciprocă a diplomelor, a competențelor și a calificărilor în întreaga UE are de asemenea un rol esențial, având o importanță deosebită în regiunile frontaliere ale UE³⁹.

Trebuie să se acorde o atenție deosebită necesității ca inițiativele legate de competențe și de formare să vizeze în mod specific și personalul autorităților regionale și locale care acordă autorizații, ținând seama inclusiv de particularitățile rolurilor acestora. În acest sens, statele membre sunt încurajate să ia măsuri și să asigure suficiente oportunități de formare.

Este deja în desfășurare un plan de cooperare sectorială în materie de competențe în domeniul tehnologiei maritime, în cadrul căruia se lucrează la o strategie de calificare în domeniul energiei din surse regenerabile offshore, precum și la explorarea potențialului sectorului de a fi deschizător de drumuri către tranziția digitală și tranziția verde. În sectorul offshore ar putea fi deosebit de relevantă înfrățirea administrativă, deoarece unele state membre urmează să autorizeze pentru prima dată proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile offshore, iar altele au acumulat mai multă experiență.

---

³⁸ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=25042&langId=en>

³⁹ Raportul Comisiei intitulat „Regiunile frontaliere ale UE: laboratoare vii ale integrării europene”, COM(2021) 393 final.

Pentru a înlesni schimbul de informații, a reduce complexitatea punerii în aplicare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile la scară largă și a diminua nevoia urgentă de consolidare a capacităților, statele membre ar putea avea în vedere și crearea unor platforme voluntare pentru autoritățile care acordă autorizații. Platformele respective ar putea funcționa ca depozite de schimb de cunoștințe care să recomande cele mai bune practici, cu scopul de a spori eficiența sau de a identifica sinergii în cadrul diverselor procese din statele membre. În plus, așa cum s-a întâmplat și în cazul proiectelor de infrastructură, inițiatorii proiectelor ar putea beneficia de pe urma inițiativelor de consolidare a capacităților menite să elimine întârzierile cauzate de calitatea scăzută a documentelor și a studiilor prezentate autorităților care acordă autorizațiile.

5. Identificarea și planificarea mai bună a amplasamentelor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile

Un sistem energetic decarbonizat, bazat în mare parte pe surse regenerabile de energie, va necesita în general mai mult spațiu decât sistemul energetic tradițional, caracterizat de instalații centralizate mai mari de producere a energiei. Deoarece Europa este în mare parte un continent dens populat, sunt frecvente conflictele legate de utilizarea terenurilor și de necesitatea de a echilibra diferitele interese și bunuri publice. Proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile concurează pentru accesul la zone adecvate și se confruntă cu constrângeri legate de utilizarea terenurilor/a spațiului maritim, determinate în special de activitățile agricole/de pescuit, de rutele de transport maritim, de patrimoniul cultural și de domeniul apărării. Prin urmare, buna concepere a amenajării teritoriului și a studiilor analitice de fezabilitate reprezintă instrumente esențiale pentru accelerarea utilizării energiei din surse regenerabile pe termen mediu și lung. Acestea survin într-o fază incipientă, având potențialul de a reduce efectele asupra mediului și conflictele legate de utilizarea terenurilor/a spațiului maritim, și indică dezvoltatorilor de proiecte amplasamente adecvate, ceea ce la rândul său poate accelera procedurile de acordare a autorizațiilor.

a. Constrângerile legate de utilizarea terenurilor/a spațiului maritim și bunele practici care facilitează identificarea zonelor adecvate

O abordare mai strategică, în care amplasamentele destinate valorificării surselor regenerabile de energie vor fi desemnate în cadrul planurilor de amenajare a teritoriului, va fi esențială pentru punerea la dispoziție a unui spațiu suficient pentru instalarea capacităților suplimentare de energie din surse regenerabile care sunt necesare pentru îndeplinirea obiectivelor UE. Această strategie s-ar aplica atât în cazul tehnologiilor offshore, cât și al celor onshore de producere a energiei din surse regenerabile, precum și în sectorul energiei termice din surse regenerabile. Nivelul administrativ relevant pentru planurile respective poate varia în funcție de tehnologie – de exemplu, amplasamentele adecvate pentru instalații eoliene ar trebui identificate la un nivel mai regional, iar amplasamentele adecvate pentru instalații fotovoltaice de mici dimensiuni pot fi desemnate la nivel municipal. Planurile de amenajare a spațiului maritim sunt elaborate la nivel național, din ce în ce mai mult în cooperare cu țările învecinate din cadrul aceluiași bazin maritim. Strategia offshore⁴⁰ a clarificat faptul că amenajarea

---

⁴⁰ O strategie a UE privind valorificarea potențialului energiei din surse regenerabile offshore pentru un viitor neutru climatic, COM(2020) 741 final.

spațiului maritim reprezintă un pilon esențial al implementării acestor tehnologii. Regulamentul TEN-E revizuit prevede obligația statelor membre de a coopera la stabilirea obiectivelor de valorificare a energiei din surse regenerabile offshore în 2050, cu etape intermediare în 2030 și 2040. Comunicarea REPowerEU a invitat statele membre să identifice rapid terenuri și mări adecvate pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile, în concordanță cu planurile lor naționale privind energia și clima și cu contribuția lor la obiectivul revizuit pentru 2030 privind energia din surse regenerabile. În cadrul acestui proces de cartografiere, anumite zone limitate și clar definite (zone prioritare) ar trebui desemnate ca deosebit de adecvate pentru dezvoltarea energiei din surse regenerabile, evitându-se totodată, pe cât posibil, zonele valoroase din punct de vedere ecologic și acordându-se prioritate, printre altele, terenurilor degradate care nu pot fi utilizate pentru agricultură.

În acest sens, ar fi util să se exploreze posibilitatea utilizării zonelor degradate, cum ar fi carierele vechi, minele închise, depozitele de deșeuri sau vechile zone industriale, parcările și zonele aflate de-a lungul coridoarelor de transport, cum sunt autostrăzile și căile ferate. În unele cazuri, dezvoltarea siturilor dezafectate pentru producerea de energie din surse regenerabile poate oferi beneficii suplimentare legate de proximitatea față de zonele urbane și rețelele rutiere, precum și de racordarea la rețea. Pe de altă parte, folosirea lor ar presupune rezolvarea problemelor conexe precum contaminarea, litigiile nerezolvate privind dreptul de proprietate sau lipsa stimulentei pentru redezvoltarea acestor terenuri.

Un aspect important în contextul tranziției juste este că minele de cărbune situate în regiunile carbonifere aflate în tranziție ar putea deveni locuri atractive pentru conversia în parcuri eoliene și fotovoltaice sau chiar pentru producția de energie geotermică sau de hidrogen, în funcție de amplasare și de ecosistemul industrial din împrejurimi. La modul mai general, regiunile carbonifere dețin un potențial important pentru valorificarea surselor regenerabile de energie – estimat la aproximativ 1,4 GW în cazul energiei eoliene și la 2,7 GW în cazul energiei solare⁴¹. Un avantaj suplimentar al fostelor amplasamente de exploatare a combustibililor fosili este faptul că acestea sunt adesea bine racordate la rețea, existând și forță de muncă disponibilă la fața locului. Există exemple în acest sens în **Spania**, **Grecia** sau **Ungaria**, iar **Germania** explorează modalități de a utiliza panouri fotovoltaice plutitoare pe lacurile create în urma măsurilor de regenerare a fostelor zone de extracție a lignitului.

Deocamdată, REDII nu conține cerințe specifice privind selectarea amplasamentelor sau definirea domeniilor prioritare pentru dezvoltarea surselor regenerabile de energie. Cu toate acestea, în legislația națională de transpunere a articolului 15 din REDII, **Italia** a stabilit reglementările aplicabile pentru identificarea zonelor adecvate pentru instalarea capacităților de producție a energiei din surse regenerabile. Capacitatea totală care poate fi instalată în zonele identificate trebuie să fie cel puțin egală cu capacitatea identificată în planul național privind energia și clima ca fiind necesară pentru atingerea obiectivelor de valorificare a surselor regenerabile de energie. Aceleași reglementări precizează și faptul că, atunci când se identifică zone adecvate pentru producerea de energie din surse regenerabile, trebuie să se țină seama de impactul asupra mediului, a patrimoniului cultural și a peisajului, precum și de alte considerații relevante, cum ar fi disponibilitatea resurselor și infrastructura de rețea.

Coordonarea între diferitele niveluri ale administrației este esențială, în special în statele federale sau în țările cu regiuni autonome. În **Germania**, landurile au obligația de a comunica

---

⁴¹ *Clean energy technologies in coal regions* (Tehnologii de energie curată în regiunile carbonifere), Kapetaki, Z. editor(i), Luxemburg, 2020, doi:10.2760/384605.

guvernului federal situația surselor regenerabile de energie, inclusiv a instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile care au primit autorizație, a progreselor înregistrate în ceea ce privește rețehnologizarea și a suprafeței de teren disponibile pentru valorificarea pe scară mai largă a energiei eoliene, în conformitate cu planurile de amenajare a teritoriului urban și regional. Acordul de coaliție prevede ca două procente din suprafața uscatului să fie desemnate pentru energia eoliană onshore. În landurile Hessen și Schleswig-Holstein, această prevedere a fost deja pusă în aplicare cu succes.

Pe lângă un cadru propice de amenajare a teritoriului, identificarea terenurilor adecvate poate fi înlesnită și de utilizarea instrumentelor digitale, cum ar fi bazele de date și cadastrale online bazate pe sistemul de informații geografice (GIS) (de exemplu, prin relevarea potențialului pentru fiecare tehnologie⁴², a zonelor restricționate, a terenurilor degradate care nu pot fi folosite pentru agricultură, a disponibilității rețelei, a proiectelor și datelor/studiilor existente, a evaluărilor de mediu prealabile). La nivelul Uniunii, Laboratorul de geografie pentru energie și industrie (*Energy and Industry Geography Lab* – EIGL) vizualizează unele dintre aceste date⁴³. Comisia a finalizat recent includerea în EIGL a unor seturi de date care pot ajuta statele membre să identifice zone adecvate pentru proiectele de energie eoliană și solară. Deși seturile de date relevante depind de sursa regenerabilă care face obiectul evaluării, în EIGL au fost deja incluse următoarele: siturile Natura 2000, zonele desemnate la nivel național, zonele esențiale din punct de vedere al biodiversității și al importanței păsărilor, precum și datele privind solul⁴⁴.

Includerea unor astfel de seturi de date în instrumentul de cartografiere nu introduce nicio constrângere sau limitare în ceea ce privește implementarea infrastructurilor de energie din surse regenerabile în conformitate cu legislația relevantă, însă facilitează realizarea acestora, reducând în același timp la minimum conflictele. Prin urmare, instrumentul de cartografiere este conceput să fie un instrument de facilitare și abilitare care să ușureze alegerile în materie de planificare ale autorităților naționale și regionale care, în lipsa lui, ar putea să nu aibă acces imediat la toată gama de date disponibile. Beneficiile sunt deosebit de mari în cazul proiectelor de natură să genereze un impact transfrontalier. La rândul lor, aceste beneficii ar trebui să ofere orientare și să ajute la luarea deciziilor de investiții de către operatorii economici, ca urmare a previzibilității și a clarității. Comisia intenționează să dezvolte acest instrument de cartografiere prin încorporarea unor seturi de date suplimentare și a unor linkuri către instrumentele digitale de amenajare a teritoriului ale statelor membre.

În **Danemarca**, platforma online intitulată „Portalul danez pentru mediu”⁴⁵ este un parteneriat public comun deținut de autoritățile statale, municipale și regionale. Portalul conține date privind mediul, apa, natura și utilizarea terenurilor, specifice fiecărei zone din întreaga țară. Cu ajutorul său, autoritățile pot să actualizeze și să acceseze date privind toate unitățile administrative, toate sectoarele și toate zonele geografice. Portalul poate fi folosit și de cetățeni, precum și de profesioniștii din sectorul privat pentru a accesa date privind diversele restricții de utilizare a terenurilor legate, de exemplu, de protecția naturii, de conservare, de

---

⁴² A se vedea, de exemplu, instrumentul REZoning, disponibil la adresa: <https://rezoning.energydata.info/>

⁴³ <https://ec.europa.eu/energy-industry-geography-lab>

⁴⁴ Este disponibilă și o notă explicativă privind limitările în materie de date, deficitul de cunoștințe și modalitatea de utilizare a diferitelor straturi (de exemplu, se clarifică faptul că se pot amplasa proiecte de energie eoliană și solară în situri Natura 2000, cu condiția respectării prevederilor din Directiva privind habitatele).

⁴⁵ <https://miljoportal.dk>

aliniamentul clădirilor și de planificarea specifică anumitor zone⁴⁶. În **Croația**, Portalul de date deschise al Republicii Croația este o platformă de date utilizată pentru culegerea, clasificarea și distribuirea datelor deschise create de sectorul public, printre care se regăsesc date de geolocalizare, meteorologice și de mediu. În **Polonia**, Comisia sprijină realizarea unei baze de date privind fostele și actualele amplasamente de extracție a cărbunelui, cuplată la un GIS, în vederea identificării posibilităților de reutilizare ale amplasamentelor, inclusiv pentru implementarea de soluții energetice curate. Un proiect similar a fost sprijinit de Comisie și în **Grecia**. În regiunea Bruxelles din **Belgia**, cetățenii pot afla ce potențial au acoperișurile caselor lor în ceea ce privește generarea de energie fotovoltaică⁴⁷. Pentru a simplifica acordarea de licențe și autorizații pentru instalațiile de pompe de căldură geotermice la scară mică, unele regiuni din **Austria, Franța, Germania și Italia** utilizează deja sisteme trizonale de tip „semafor”, bazate pe studii geologice, care indică zonele în care este necesară o simplă notificare, zonele în care este necesară o autorizație și zonele în care forajul este interzis.

b. Utilizarea multiplă a spațiului

Un alt mod de a soluționa constrângerile legate de utilizarea terenurilor /a spațiului maritim constă în facilitarea utilizării multiple a spațiului. În cazul amenajării spațiului maritim, această abordare poate permite coexistența infrastructurii energetice și a rutelor de transport maritim, contribuind totodată la protejarea ecosistemelor marine. Alte abordări, cum ar fi agricultura fotovoltaică sau panourile fotovoltaice plutitoare, pot optimiza spațiul disponibil pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile. S-ar putea realiza mai multe proiecte prin ridicarea restricțiilor din legislația națională care interzic utilizarea spațiului în scopuri multiple sau prin crearea unui cadru specific pentru utilizări multiple. De asemenea, pentru a sprijini noile proiecte multifuncționale vor fi necesare inovații în domeniul acordării autorizațiilor, iar acesta este în general un proces foarte sectorial.

Instrumentul de cartografiere EIGL menționat mai sus include în prezent și un set de date privind stațiile existente de epurare a apelor reziduale, care ar putea găzdui proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile și care vor fi dezvoltate în continuare pentru a facilita utilizarea multiplă a spațiului.

Mai multe state membre (printre care **Germania, Italia, Franța, Spania și Polonia**) analizează oportunitatea unor orientări privind inițiativele de agricultură fotovoltaică, o practică de combinare a agriculturii cu producția de energie solară fotovoltaică ce a început să devină tot mai răspândită în ultimii ani. Utilizarea duală a terenurilor prin intermediul agriculturii fotovoltaice poate contribui la creșterea acceptării de către opinia publică și poate aduce beneficii directe fermierilor și comunităților rurale. Cercetările științifice arată că aceste abordări pot aduce și beneficii conexe, cum ar fi o mai bună retenție a apei în zonele aride și, în general, o productivitate mai bună⁴⁸. Ar fi benefică existența unui consens la nivel național

---

⁴⁶ Astfel, singura incertitudine rămasă în această privință se referă la eventualele descoperiri arheologice.

⁴⁷ https://geodata.environnement.brussels/client/solar/?_ga=2.96364508.1780876011.1647281973-1886784996.1647281973

⁴⁸ Barron-Gafford, G.A., Pavao-Zuckerman, M.A., Minor, R.L. et al. *Agrivoltaics provide mutual benefits across the food–energy–water nexus in drylands* (Sursele agrovoltice oferă beneficii reciproce în sistemul alimentară-energetic-hidrologic din zonele aride). *Nat Sustain* 2, 848–855 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0364-5>; Hassanpour Akeh E, Selker JS, Higgins CW (2018), *Remarkable agrivoltaic influence on soil moisture, micrometeorology and water-use efficiency* (Influența

și regional privind definițiile și criteriile de impact. Acest lucru ar deschide calea pentru autorizarea mai sistematică a agriculturii fotovoltaice în planurile de amenajare a teritoriului și ar contribui la evitarea efectelor negative pentru fermieri.

O practică similară a început să se folosească în privința spațiului maritim, **Belgia** desemnând în planul său de amenajare a spațiului maritim amplasamente dedicate realizării unor activități simultane, mai precis producerea de alimente (pescuit, acvacultură) și producerea de energie din surse regenerabile offshore. Se promovează astfel sinergiile și utilizarea multiplă începând cu momentul conceperii. Utilizarea multiplă se poate obține și prin adăugarea de noi activități la cele existente⁴⁹. De asemenea, este posibilă combinarea unei activități economice marine cu protejarea naturii (de exemplu, în siturile Natura 2000) sau cu refacerea acesteia.

c. *Acceptarea și implicarea din partea comunității*

Obiectivele privind implementarea sau utilizarea spațiului definite la nivel central pot fi importante în funcție de contextul național, deoarece entitățile administrativ-teritoriale tind adesea să perceapă dezvoltarea energiei din surse regenerabile numai din perspectivă locală, neluând întotdeauna în considerare obiectivele naționale în domeniu. Pe de altă parte, valorificarea surselor regenerabile de energie ar trebui să fie acceptată la nivel local și nu percepută ca fiind impusă comunităților locale în detrimentul lor. Din aceste motive, sunt esențiale implicarea publicului chiar din etapa incipientă a definirii planurilor regionale sau locale de amenajare a teritoriului⁵⁰, precum și luarea de măsuri care să permită comunităților locale să beneficieze de instalațiile de energie din surse regenerabile din vecinătatea lor, inclusiv din perspectiva mai largă a unei tranziții verzi echitabile din punct de vedere social. Aceste obiective pot fi realizate prin intermediul comunităților de energie⁵¹, prin reducerea costurilor energiei electrice sau ale schemelor de participare financiară („coproprietate” sau „beneficii conexe”) sau prin planuri de dezvoltare industrială a unei regiuni.

Aceste scheme pot fi organizate sub diferite forme, de exemplu prin alocarea de fonduri din surse naționale sau regionale către autoritățile locale pentru asigurarea de zone și resurse, prin plata directă de către operatorii instalațiilor a unui impozit specific sau a unei taxe specifice la bugetul autorităților locale sau prin efectuarea voluntară de plăți de către operatorii instalațiilor la bugetul unei asociații regionale, în scopul îmbunătățirii situației locale. Plățile respective ar trebui să fie alocate unor scopuri specifice, menite să crească beneficiile sociale ale cetățenilor – de exemplu, prin servicii sociale (cum ar fi grădinițe, servicii de sănătate) sau de infrastructură (cum ar fi străzile sau transportul public). Existența unui cadru de

---

remarcabilă a surselor agrovoltaiice asupra umidității solului, micrometeorologiei și eficienței utilizării apei). PLoS ONE 13(11): e0203256. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0203256>

⁴⁹ De exemplu, infrastructura parcurilor eoliene offshore poate fi utilizată pentru dezvoltarea acvaculturii, cum ar fi creșterea midiiilor, astfel cum s-a realizat în cadrul proiectului EDULIS (2017-2019). Mai multe detalii se găsesc în documentul *Best Practice Guidance in Multi-Use Issues and Licensing Procedures* (Orientări privind cele mai bune practici în aspecte cu utilizări multiple și proceduri de acordare a licențelor), iunie 2021, <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-resources/ec-msp-studies>

⁵⁰ Gradul de acceptare poate fi crescut și prin participarea publicului la nivel de proiect, dacă este bine concepută, dar aceasta este mai eficace dacă este combinată cu participarea publicului într-o etapă de planificare mai timpurie.

⁵¹ Comunitățile de energie din surse regenerabile, astfel cum sunt definite în Directiva privind energia din surse regenerabile, comunitățile de energie ale cetățenilor, astfel cum sunt definite în Directiva privind piața energiei electrice, sau alte tipuri de energie comunitară.

reglementare clar elimină negocierea în fiecare caz în parte, care ar putea să ducă la rezultate inegale și să prezinte un risc mai mare de abateri de la norme în rândul publicului.

Ca exemple de scheme introduse la nivel național se pot menționa „schema fondurilor verzi” pentru entitățile administrativ-teritoriale care găzduiesc proiecte eoliene din **Danemarca**, schema de subvenționare a comunelor din **Luxemburg** sau ratele minime de participare pentru localnici prevăzute în diferite strategii energetice regionale din **Țările de Jos**. Legea privind schimbările climatice din Insulele Baleare, **Spania**, conține o dispoziție specială conform căreia toate proiectele de energie din surse regenerabile cu o putere mai mare de 5 MW trebuie să deschidă cel puțin 20 % din investiții pentru populația locală. O altă posibilitate de creștere a participării economice locale o reprezintă opțiunile de investiții în acțiunile proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile, variantă promovată, de exemplu, de „eticheta de finanțare participativă a creșterii economice verzi” din **Franța**⁵². Totuși, aceste abordări de finanțare participativă, la fel ca și anumite alte scheme de participare financiară, creează beneficii doar pentru cetățenii care sunt în măsură să investească în proiecte („coproprietate”, cu sau fără participare la guvernanță).

Comunitățile de energie din surse regenerabile sunt instrumente foarte puternice de intensificare a participării active la tranziția energetică și a beneficiilor acestora pentru populația locală. Totodată, ele pot contribui la combaterea sărăciei energetice. În **Grecia**, definiția comunităților de energie prevede că acestea participă activ la reducerea sărăciei energetice și la promovarea producției, a stocării și autosuficienței pe insule. În acest scop, consumatorii vulnerabili și cetățenii care trăiesc sub pragul sărăciei au de asemenea dreptul la contorizarea virtuală a consumului net și pot beneficia de energia produsă de comunitate fără a face parte din aceasta (dacă sunt aproape din punct de vedere geografic). În **Belgia**, întreprinderile care realizează locuințe sociale au conceput un model de afaceri inovator: ele investesc în panourile fotovoltaice instalate pe acoperișurile locuințelor sociale, iar costul utilizării panourilor și al energiei electrice generate este inclus în chirii. Datorită amplitudinii proiectului, costurile de închiriere sunt mai mici decât prețurile actuale ale energiei electrice⁵³.

Comunitățile de energie transfrontaliere pot avea un rol semnificativ în regiunile frontaliere ale UE⁵⁴. Proiectul „SREH – Regiunea energetică inteligentă Emmen-Haren”⁵⁵, din cadrul programului cooperare transfrontalieră Interreg dintre **Germania** și **Țările de Jos**, este deja deschizător de drumuri. Acesta dezvoltă o piață transfrontalieră descentralizată a energiei electrice și a energiei, iar alte regiuni frontaliere vor putea să se bazeze pe constatările și recomandările sale.

În ceea ce privește implicarea comunităților în tranziția energetică, în 2021 operatorul de sisteme de transport EirGrid din **Irlanda** a lansat, împreună cu Friends of the Earth și cu Inițiativa privind rețelele de energie din surse regenerabile, un proiect comun pe 3 ani⁵⁶ de

---

⁵² <https://www.ecologie.gouv.fr/label-financement-participatif>

⁵³ <https://aster.vlaanderen.nl/english-summary>

⁵⁴ Atât Directiva privind piața energiei electrice, cât și Directiva privind energia din surse regenerabile stabilesc condițiile în care statele membre pot să includă în transpunerile naționale opțiuni pentru instituirea transfrontalieră a comunităților energetice.

⁵⁵ <https://sreh.eu/en/sreh/>

⁵⁶ <https://renewables-grid.eu/activities/ird/our-energy-future.html>

implicare a comunităților într-un dialog privind provocările și oportunitățile asociate tranziției energetice a Irlandei.

În unele cazuri, proximitatea turbinelor eoliene față de locuințe constituie încă un motiv de opoziție publică față de proiecte. În aceste cazuri, cetățenii își exprimă îngrijorarea cu privire la neplăcerile pe care le au de suferit, cum ar fi zgomotul și impactul vizual.

Reglementările privind distanța dintre turbinele eoliene și locuințe variază de la un stat membru la altul⁵⁷ – în unele cazuri, distanța de siguranță depinde de regiune sau de municipalitate sau de densitatea populației din zona în care sunt situate turbinele. În alte cazuri, distanța de siguranță este determinată de înălțimea vârfului turbinei și diametrul rotorului.

Este posibil ca distanțele de siguranță foarte mari să genereze doar beneficii suplimentare marginale din perspectiva reducerii zgomotului, crescând totodată costurile asociate drumurilor de serviciu și infrastructurii de sprijin și situând producția de energie electrică mai departe de cerere⁵⁸. Reglementările restrictive în acest sens pot, de asemenea, să facă indisponibile pentru proiecte suprafețe mari de teren și/sau să reducă posibilitatea de a re tehnologiza parcurile eoliene existente cu tehnologia cea mai recentă. În consecință, dezvoltatorii trebuie uneori să instaleze echipamente învechite, sub formă de turbine eoliene mai mici și mai puțin eficiente, pentru a îndeplini cerințele privind distanța. De asemenea, dezvoltatorii proiectelor pot prefera să opteze pentru prelungirea duratei de viață a amplasamentelor existente, în detrimentul re tehnologizării.

Normele privind distanța până la locuințe ar trebui să fie fundamentate pe fapte și bazate pe dovezi în ceea ce privește zgomotul și perturbările vizuale, precum și să fie stabilite la minimumul necesar⁵⁹. Atunci când stabilesc normele, statele membre trebuie să găsească un echilibru între necesitatea de a reduce la minimum efectele negative ale turbinelor eoliene și de a maximiza disponibilitatea terenurilor pentru dezvoltarea proiectelor, ținând seama și de alte constrângeri în materie de amenajare a teritoriului. În plus, pentru ca dezvoltatorii de proiecte să aibă siguranța investițiilor, sunt necesare informații clare și transparente privind restricțiile legate de distanța până la locuințe.

d. *Considerații de mediu*

Unele dintre cele mai frecvente probleme legate de selectarea amplasamentelor cu care se confruntă dezvoltatorii de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile sunt durata și complexitatea procedurilor de respectare a legislației de mediu, precum și conflictele cu grupurile de interese de mediu sau cu cetățenii. Autorizațiile și evaluările de impact aferente reprezintă un instrument de echilibrare a diferitelor interese ale societății, dar acest lucru comportă și riscul introducerii unor niveluri ridicate de complexitate și provocări în

---

⁵⁷ [Registrul publicațiilor JRC - Wind potentials for EU and neighbouring countries: Input datasets for the JRC-EU-TIMES Model \(Potențialul eolian pentru UE și țările din vecinătate: seturi de date de intrare pentru modelul JRC-EU-TIMES\) \(europa.eu\)](#)

⁵⁸ *Is setback distance the best criteria for siting wind turbines under crowded conditions? An empirical analysis* (Este distanța de siguranță cel mai bun criteriu pentru amplasarea turbinelor eoliene în zone aglomerate? O analiză empirică), Energy Policy 155 (2021) 112346. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112346>.

⁵⁹ În majoritatea statelor membre, normele prevăd o distanță minimă de 500-1 000 m.

administrație și în justiție. Atunci când trebuie evaluate și echilibrate diferite interese societale, procesul de reflecție și de luare a deciziilor necesită în mod automat timp. Prin urmare, este necesară integrarea considerentelor de mediu încă de la început în procesele de planificare a energiei din surse regenerabile. În acest mod se pot identifica efectele semnificative probabile asupra mediului și măsurile care pot fi în vedere pentru prevenirea, reducerea și contracararea lor cât mai mult posibil. În plus, există opțiuni care ar permite statelor membre să simplifice procedurile de asigurare a respectării legislației de mediu și să înlesnească selectarea siturilor adecvate de către inițiatorii proiectelor. Tote acestea vor contribui, de asemenea, la reducerea conflictelor care ar putea apărea cu grupurile de mediu și cu actorii individuali, dar și cu autoritățile publice de la diferite niveluri. Conflictele de acest tip afectează în special energia eoliană, energia geotermică și hidroenergia, dar și instalațiile solare fotovoltaice de mari dimensiuni⁶⁰. Deși accesul la justiție este un drept fundamental, mecanismele alternative de soluționare a litigiilor și medierea pot conduce la soluționarea mai rapidă a unor astfel de conflicte.

i. Cerințe care decurg din legislația de mediu a Uniunii Europene și modalități de simplificare a procedurilor de conformitate

Conform legislației UE, pot fi necesare mai multe **evaluări de mediu** pentru un singur proiect. La nivel național, în procesele de autorizare se introduc adesea cerințe suplimentare specifice (de exemplu, legate de aspectele de proprietate, de amenajarea teritoriului sau de patrimoniul cultural). Cerințele juridice multiple și evaluările paralele ale unui singur proiect pot genera costuri și întârzieri de ordin administrativ și la nivelul implementării, precum și discrepanțe și incertitudine administrativă în legătură cu aplicarea acestora. Articolul 2 din Directiva EIM⁶¹ prevede în mod explicit că EIM poate fi integrată în alte proceduri. Această prevedere oferă un potențial semnificativ de simplificare a acordării autorizațiilor de mediu atunci când sunt necesare mai multe evaluări de mediu în temeiul mai multor directive (Directiva EIM, Directiva SEA, Directiva privind habitatele și Directiva privind păsările, directivele privind emisiile industriale, Directiva-cadru privind apa, directivele Seveso etc.) și sunt implicate mai multe autorități. În cadrul abordării de tip „ghişeu unic”, evaluările menționate și aprobarea acestora pot fi pregătite separat, dar pot fi coordonate; de asemenea, ele pot fi reunite într-un singur proces⁶².

Implementarea fără sincope a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile ar putea fi sprijinită și printr-o planificare strategică transparentă⁶³. În ceea ce privește autorizațiile de mediu, statele membre ar putea spori securitatea juridică și transparența prin aplicarea

---

⁶⁰ Comisia Europeană, Direcția Generală Energie, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. et al., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)* [Asistență tehnică pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul surselor regenerabile de energie – Simplificarea procedurilor administrative și de autorizare pentru instalațiile SRE (Simplificare SRE)]. Raport intermediar, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

⁶¹ Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, JO L 26, 28.1.2012, p. 1, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, JO L 124, 25.4.2014, p. 1.

⁶² În ceea ce privește Directiva EIM și directivele privind protecția naturii, abordarea de tip ghișeu unic este impusă de Directiva EIM (lăsând statelor membre o marjă de apreciere).

⁶³ Aspect subliniat și în comunicarea Comisiei intitulată „O strategie a UE privind valorificarea potențialului energiei din surse regenerabile offshore pentru un viitor neutru climatic” (COM/2020/741 final).

sistematică a Directivei privind evaluarea strategică de mediu (SEA)⁶⁴ în cazul documentelor de planificare relevante pentru autorizarea proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile. SEA aduce o mai mare certitudine în planificarea strategică a dezvoltării proiectelor privind energia din surse regenerabile, ținând seama în același timp de obligațiile de mediu. După caz, autoritățile naționale și dezvoltatorii de proiecte se pot baza pe rezultatele evaluărilor strategice de mediu și le pot lua în considerare în dezvoltarea ulterioară a proiectelor, în special pentru identificarea de alternative rezonabile în contextul obiectivelor de conservare și menținere a naturii. Statele membre au astfel posibilitatea să valorifice potențialul energetic al diverselor surse regenerabile de energie, atenuând în același timp impactul negativ al proiectelor energetice asupra mediului. Directiva încurajează o abordare mai integrată și mai eficientă a planificării teritoriale, în care considerentele legate de mediu sunt avute în vedere din etapele incipiente ale procesului de planificare și la un nivel mult mai strategic. Apar astfel mai puține conflicte la nivelul proiectelor individuale, atât pe fond, cât și în ceea ce privește acceptarea de către opinia publică.

Comisia a adoptat recent un document de orientări metodologice revizuite privind dispozițiile articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva privind habitatele, și anume cu privire la evaluarea corespunzătoare a planurilor și proiectelor situate în situri Natura 2000⁶⁵. Aceste orientări, împreună cu orientările sectoriale privind energia eoliană⁶⁶, transportul energiei⁶⁷ și energia hidroelectrică⁶⁸, oferă numeroase exemple practice de moduri în care se poate înlesni aprobarea proiectelor fără a compromite nevoile de protecție a naturii, printre altele prin amenajarea strategică (a teritoriului), prin utilizarea unor date de mediu solide și luarea unor măsuri de atenuare adecvate. A fost elaborat și un ghid⁶⁹ în temeiul Directivei-cadru privind apa; acesta clarifică în special opțiunile de simplificare a procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, identifică măsuri alternative și mai bune de protecție a mediului, justifică existența unui interes public major și identifică măsuri de atenuare adecvate.

Proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile nu sunt însoțite automat de o evaluare a impactului asupra mediului, iar statele membre ar trebui să stabilească praguri clare în acest sens, în limitele flexibilității permise de Directiva EIM. În **Slovacia**, de exemplu, dispozițiile Legii privind EIM se aplică numai pentru centralele fotovoltaice de peste 5 MW. În cazul centralelor cu o putere cuprinsă între 5 și 50 MW, urmează un proces de investigare (preevaluare). În cazul centralelor fotovoltaice cu o capacitate instalată mai mare sau egală cu 50 MW, se aplică evaluarea obligatorie.

---

⁶⁴ Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului, JO L 197, 21.7.2001, p. 30.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/RO.pdf

⁶⁶ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_ro.pdf.

⁶⁷

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/guidance_on_energy_transmission_infrastructure_and_eu_nature_legislation_ro.pdf

⁶⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/hydro_final_june_2018_ro.pdf.

⁶⁹ *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive and the Floods Directive, Guidance Document No. 36: Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7)* [Strategia comună de punere în aplicare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile, documentul de orientare nr. 36: Derogări de la obiectivele de mediu în conformitate cu articolul 4 alineatul (7)] https://circabc.europa.eu/sd/a/e0352ec3-9f3b-4d91-bdbb-939185be3e89/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL.PDF

Comunicarea către dezvoltatorul proiectului, de la începutul procesului, a unor criterii clare și transparente pentru evaluările de mediu reprezintă o altă modalitate de accelerare a procedurilor. Conform Directivei EIM, dezvoltatorul poate solicita un aviz de delimitare a domeniului de aplicare din partea autorității competente, în care se identifică conținutul și amploarea evaluării și se precizează informațiile care trebuie incluse în raportul EIM. Într-o serie de state membre, această delimitare a domeniului de aplicare este obligatorie (**Bulgaria, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Luxemburg, România**). Experiența practică arată că clarificarea domeniului de aplicare și a nivelului de detaliu al informațiilor despre mediu într-un stadiu incipient evită schimburile multiple de informații și transmiterea de noi cereri între dezvoltator și autoritățile competente într-o etapă ulterioară și accelerează aprobarea proiectului.

Pentru a facilita utilizarea dispozițiilor de flexibilitate existente în legislația de mediu a Uniunii Europene, statele membre ar trebui să clarifice în legislația lor națională că planificarea, construirea și exploatarea instalațiilor de producție a energiei din surse regenerabile, racordarea acestora la rețea și rețeaua aferentă în sine sunt considerate ca fiind **de interes public major** și în interesul siguranței publice, având în vedere propunerea legislativă de modificare și de consolidare a dispozițiilor Directivei (UE) 2018/2001 legate de procedurile administrative. Ca atare, acestea ar trebui să se califice pentru cea mai favorabilă procedură disponibilă în procedurile lor de planificare și de acordare a autorizațiilor.

Noțiunea de „motiv crucial de interes public major” este menționată în mai multe acte legislative din domeniul mediului.

Conform articolului 6 alineatul (4) din Directiva privind habitatele, această noțiune înseamnă că autoritățile naționale competente trebuie să aprobe planurile și proiectele în cauză sub rezerva condiției ca echilibrul de interese între obiectivele de conservare a sitului Natura 2000 afectat de aceste inițiative și motivele cruciale să fie în favoarea acestora din urmă. Aceasta presupune o evaluare separată a fiecărui caz în parte.

Statele membre ar trebui să stabilească proceduri clare și simple de preevaluare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile pentru a evalua probabilitatea ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra siturilor Natura 2000, separat sau în combinație cu alte planuri sau proiecte. Ori de câte ori nu poate fi exclus un impact semnificativ de către autoritățile competente, ar trebui efectuată o evaluare corespunzătoare în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva privind habitatele.

Atât preevaluarea, cât și evaluarea corespunzătoare ar trebui efectuate în funcție de obiectivele de conservare specifice sitului. În acest scop, statele membre ar trebui să stabilească, fără întârzieri suplimentare, obiective de conservare specifice pentru fiecare sit Natura 2000. Va fi astfel posibilă o evaluare promptă și corespunzătoare a probabilității unui impact asupra siturilor Natura 2000 în cadrul etapei de preevaluare și, respectiv, a impactului efectiv în cadrul evaluării corespunzătoare. Claritatea cu privire la probabilitatea impactului și la impactul efectiv asupra siturilor Natura 2000 este în interesul inițiatorilor de proiecte și al autorităților statelor membre, deoarece determină încheierea rapidă a procedurii de autorizare în condiții de asigurare a securității juridice necesare.

Statele membre ar trebui să încheie rapid procesul de autorizare prin autorizarea tuturor proiectelor care nu riscă să aibă un impact semnificativ asupra siturilor Natura 2000, separat sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, având în vedere obiectivele de conservare specifice fiecărui sit.

De asemenea, statele membre ar trebui să încheie rapid procesul de autorizare prin autorizarea tuturor proiectelor care, conform evaluării, nu afectează integritatea siturilor Natura 2000, separat sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, având în vedere obiectivele de conservare specifice fiecărui sit. Astfel, statele membre ar trebui să se asigure că proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile integrează măsuri de atenuare menite să prevină sau să reducă în mod efectiv impactul negativ asupra habitatelor și speciilor protejate din siturile Natura 2000.

Un proiect în domeniul energiei din surse regenerabile care afectează integritatea unui sit Natura 2000 poate fi autorizat dacă nu există soluții alternative și dacă echilibrul intereselor între obiectivele de conservare a sitului afectat și interesul public față de proiect este în favoarea acestuia din urmă, cu condiția adoptării tuturor măsurilor compensatorii necesare pentru a asigura protecția coerenței globale a rețelei Natura 2000. Această decizie rămâne la latitudinea autorităților competente, fiind luată pe baza intereselor aflate în joc în fiecare caz în parte. Statele membre ar trebui să stabilească orientări clare pe baza cărora autoritățile competente să ia astfel de decizii în cazul proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile, dacă pot fi justificate prin prisma a diferite interese publice, de exemplu pentru contribuția lor la securitatea energetică (independența energetică față de importuri) sau la siguranța publică (asigurarea nevoilor de încălzire și electricitate) sau prin prisma consecințelor benefice de importanță majoră pentru mediu (atenuarea schimbărilor climatice).

Noțiunea de interes public major este, de asemenea, relevantă pentru dispozițiile privind protecția speciilor din Directiva privind habitatele⁷⁰. Aceste dispoziții, în special articolul 12, vizează protejarea speciilor prin interzicerea perturbării sau a uciderii deliberate a acestora, printre altele, oriunde sunt prezente și nu doar în siturile Natura 2000. Articolul 16 alineatul (1) conține o clauză derogatorie care permite, printre altele, uciderea sau perturbarea deliberată a unui specimen dintr-o specie protejată în absența unei alternative satisfăcătoare și cu condiția ca derogarea să nu afecteze negativ menținerea populațiilor din speciile respective la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală. La articolul 16 alineatul (1) se enumeră motivele care pot fi invocate pentru a justifica o astfel de derogare. Proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile ar putea fi justificate în temeiul unuia sau mai multora dintre motivele menționate. Este important de subliniat că recurgerea la derogări ar putea să nu fie necesară de la bun început. Uciderea sau perturbarea accidentală a exemplarelor individuale nu constituie un obstacol în calea realizării de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile, cu condiția ca proiectele respective să integreze măsuri de atenuare prin care să prevină efectiv, cât mai mult posibil, uciderea sau perturbarea. Astfel, în aceste cazuri, uciderea sau perturbarea accidentală a unor exemplare individuale din specii protejate nu ar trebui să fie considerată deliberată și, prin urmare, nu ar intra sub incidența articolului 12 alineatul (1) din Directiva privind habitatele și nici a articolului 5 din Directiva privind păsările. Statele membre ar trebui să instituie un sistem de monitorizare a uciderii sau perturbării accidentale a exemplarelor din speciile în cauză și, pe baza informațiilor obținute, să ia măsurile suplimentare necesare pentru a se asigura că uciderea sau perturbarea accidentală nu are un impact negativ semnificativ asupra speciilor respective. De asemenea, statele membre ar trebui să promoveze cercetarea și inovarea și să autorizeze proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile care integrează măsuri de atenuare inovatoare, pentru a monitoriza eficacitatea acestora în ceea ce privește prevenirea uciderii și a perturbării păsărilor și a altor specii protejate, iar pe baza rezultatelor monitorizării să adapteze măsurile

---

⁷⁰ https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm

respective în funcție de necesități pentru a se asigura că nu există niciun impact negativ semnificativ asupra populațiilor speciilor în cauză.

Noțiunea de interes public major și necesitatea de a pune în balanță avantajele din punctul de vedere al dezvoltării durabile cu potențialele efecte negative asupra mediului se aplică și în contextul Directivei-cadru privind apa. Articolul 4 alineatul (7) din această directivă impune autorizarea prealabilă a tuturor noilor modificări sau proiecte care ar putea deteriora starea corpurilor de apă, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene⁷¹. Aceasta presupune, în primul rând, o evaluare a impactului potențial asupra tuturor corpurilor de apă potențial afectate. În cazul în care deteriorarea este probabilă, devine necesar să se evalueze:

- 1) dacă se poate considera că avantajele din punctul de vedere al dezvoltării durabile depășesc potențialul impact negativ asupra stării apei;
- 2) dacă nu există soluții alternative mai bune din punctul de vedere al mediului pentru a obține aceleași beneficii din punctul de vedere al dezvoltării durabile, fără a fi disproporționat de costisitoare;
- 3) dacă se iau toate măsurile practice pentru a atenua cât mai mult posibil impactul.

Aceste etape procedurale pot valorifica informațiile obținute în urma evaluărilor care trebuie efectuate în temeiul diverselor acte legislative în materie de mediu (printre care Directiva SEA, Directiva EIM, Directiva privind habitatele), astfel cum se explică în orientările recente⁷² elaborate de Comisie în cooperare cu statele membre și cu părțile interesate. La rândul lor, acestea din urmă ar putea să valorifice informațiile obținute în urma evaluărilor prevăzute de Directiva-cadru privind apa. Procedurile coordonate sau, de preferință, comune pot simplifica și scurta semnificativ procedura de autorizare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile.

ii. Abordări naționale care facilitează selectarea amplasamentelor adecvate sau adaptarea proiectelor din perspectiva mediului

Punerea la dispoziție centralizată a studiilor de mediu disponibile și a datelor actualizate periodic referitoare la o anumită regiune și tehnologie sau chiar efectuarea activă de către autorități a unor evaluări de mediu privind aspectele relevante pentru darea în exploatare a surselor regenerabile de energie reprezintă un instrument deosebit de relevant în facilitarea procesului de selecție a amplasamentului de către dezvoltatorii de proiecte sau în conceperea proiectelor de către aceștia.

În **Spania**, guvernul a creat un instrument care să ajute la luarea deciziilor strategice privind amplasarea instalațiilor solare și eoliene de mari dimensiuni. Instrumentul cartografiază sensibilitatea ecologică a teritoriului național și identifică zonele care prezintă factorii de condiționare de mediu cei mai propice realizării de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile. Deși nu exonerează de la obligația parcurgerii procesului relevant de evaluare a impactului asupra mediului, aceste instrumente reprezintă un ghid util pentru stabilirea dintr-o etapă incipientă a factorilor de condiționare de mediu asociați fiecărui amplasament al unei instalații. În **Germania**, Asociația pentru Conservarea Naturii (NABU) și Asociația Germană

⁷¹ Cauza C-346/14, Comisia Europeană/Republica Austria, ECLI:EU:C:2016:322.

⁷² A se vedea notele de subsol 65-69 de mai sus.

pentru Energia Solară (BSW-Solar) au elaborat un document comun⁷³ cu criteriile pentru planificarea ecologică a proiectelor fotovoltaice instalate la sol. În **Belgia**, regiunea Flandra menține o hartă online a zonelor sensibile la instalarea de parcuri eoliene⁷⁴ din punctul de vedere al păsărilor și al liliecilor, cu scopul de a identifica zonele în care amplasarea de turbine eoliene poate reprezenta un risc pentru păsări sau lilieci, ceea ce fundamentează și oferă orientări pentru mai multe planificări strategice și evaluări la nivel de amplasament.

În **Țările de Jos** și în **Germania** există exemple de bune practici privind evaluarea prealabilă de mediu a amplasamentelor eoliene offshore. Planul de dezvoltare a amplasamentelor realizat de Agenția Federală Maritimă și Hidrografică din Germania cuprinde procese ample de consultare, investigații timpurii privind adaptabilitatea amplasamentului și evaluări strategice de mediu. Datorită analizelor de teren efectuate de agenție privind criteriile generale de conformitate, cum sunt cele privind aspectele de mediu sau siguranța transportului maritim, riscul asociat unei cereri de autorizare este considerabil mai mic pentru inițiatorii de proiecte din regiune. Ministerul Afacerilor Economice și al Politicii Climatice din Țările de Jos desfășoară un program ecologic privind energia eoliană offshore⁷⁵, creat cu scopul de a extinde baza de cunoștințe cu privire la modul în care parcurile eoliene afectează speciile protejate. Constatările sale sunt luate în considerare la stabilirea amplasamentelor viitoare pentru energia eoliană offshore în Țările de Jos. Instituirea unor practici similare pentru amplasamentele terestre ar fi deosebit de benefică dezvoltatorilor de proiecte mai mici și sectorului încălzirii din surse regenerabile.

e. *Considerații legate de apărare și de aviație*

Conflictele cu utilizarea spațiului în scopuri militare și legate de aviație au fost identificate printre cele mai frecvente obstacole în calea parcurilor eoliene, în special în nord-estul Europei. În cazul în care o evaluare efectuată de forțele naționale de apărare arată că parcurile eoliene planificate ar putea interfera cu sistemele radar și de radiocomunicații militare, aceste forțe ar putea împiedica continuarea proiectului sau ar putea solicita instalarea unor turbine de înălțime mai mică.

O soluție eficientă pentru eliminarea acestui obstacol o reprezintă investițiile în echipamente radar suplimentare. În acest sens, guvernul **estonian** a decis să investească în radare suplimentare, care vor deveni operaționale în 2024 și vor contribui la eliminarea restricțiilor de înălțime pentru turbinele eoliene din partea de nord-est a țării. Armata estoniană a convenit recent să limiteze numărul de zone în care nu pot fi construite instalații de energie eoliană. În consecință, 60 % din teritoriul estonian nu are în prezent restricții de înălțime. În mod similar, **Lituania** a achiziționat radare care vor fi utilizate pentru a acoperi punctele moarte create de turbinele eoliene pentru radarele militare.

Un obstacol suplimentar este legat de capacitatea autorităților militare și de apărare de a prezenta obiecții cu privire la proiectele de energie eoliană, inclusiv în stadiile avansate de dezvoltare a proiectelor, când au fost deja emise autorizațiile pentru proiect și au fost deja angajate resurse semnificative. Această problemă ar putea fi diminuată prin crearea unor

---

⁷³ https://www.nabu.de/imperia/md/content/nabude/energie/solarenergie/210505-nabu-bsw-kritereien_fuer_naturvertraegliche_solarparks.pdf

⁷⁴ <https://geo.inbo.be/windturbines/>

⁷⁵ <https://wozep.nl/>

canale de comunicare specifice între reprezentanții sectorului energiei din surse regenerabile și cei ai sectoarelor apărării și aviației civile, pentru a face posibile schimburile de informații în cursul dezvoltării proiectului și a reduce la minimum apariția obiecțiilor în etapele avansate ale proiectului. **Finlanda și Franța** au înființat un grup de lucru special pentru a consolida cooperarea dintre dezvoltatorii de parcuri eoliene și forțele de apărare. În plus, ca măsură subsecventă Strategiei offshore a UE, Comisia și Agenția Europeană de Apărare pregătesc o acțiune comună menită să identifice obstacolele din calea valorificării energiei din surse regenerabile offshore în zonele rezervate activităților de apărare și să îmbunătățească coexistența. Acțiunea este pusă în aplicare în cadrul programului Orizont Europa.

6. Facilitarea racordării la rețea, a centralelor electrice cu tehnologie combinată, re tehnologizării și a tehnologiilor inovatoare

O rețea de energie electrică mai bine interconectată este o condiție prealabilă pentru integrarea unor ponderi mai mari de energie din surse regenerabile în sistemul energetic european. Regulamentul TEN-E revizuit cuprinde dispoziții consolidate privind planificarea integrată a infrastructurii, care să asigure cele mai eficiente și mai eficiente soluții prin intermediul integrării sectoriale, precum și să permită investiții anticipative în rețea pentru a face față extinderii viitoare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile.

Deși instalațiile de mici dimensiuni beneficiază de dispozițiile privind procedura de notificare simplă pentru racordările la rețea prevăzută la articolul 17 din REDII, obținerea unei autorizații de racordare la rețea este una dintre etapele de proces necesare pentru aproape toate celelalte proiecte care au ca rezultat noi capacități de producție a energiei din surse regenerabile. Procesul de acordare a autorizațiilor pentru activele de racordare la rețea este cuprins în obligația de a institui puncte unice de contact, menționată la articolul 16, care vizează o mai bună coordonare și sincronizare a procedurilor de acordare a autorizațiilor multiple (gestionate de operatorii de sistem și de autoritățile publice). Retehnologizarea instalațiilor existente (astfel cum este definită la articolul 2 punctul 10 din REDII) și hibridizarea, care se referă la combinarea a diverse tehnologii din domeniul surselor regenerabile la același amplasament, sunt modalități prin care se pot utiliza în mod rațional capacitățile rețelei și se pot limita nevoile de extindere a acesteia; prin urmare, ar trebui facilitate cât mai mult posibil.

a. Problemele de racordare la rețea

Problemele legate de racordarea la rețea sunt larg răspândite și, chiar dacă sunt în general mai puțin grave decât alte obstacole administrative în ceea ce privește cauzarea de întârzieri, în unele state membre acestea pot opri complet valorificarea energiei din surse regenerabile. Principalele probleme de racordare la rețea sunt cauzate de foarte multe ori de capacitățile (aparent) inadecvate ale rețelei, care presupun negocieri între dezvoltatorul proiectului și operatorul de sistem cu privire la posibilitatea, calendarul și costul racordării la rețea a unei centrale de producere a energiei din surse regenerabile, ceea ce duce la întârzieri ale proiectului. În unele state membre, lipsa de transparență în ceea ce privește disponibilitatea capacității rețelei creează, de asemenea, un blocaj în identificarea unui amplasament pentru proiect. O altă provocare pentru utilizarea energiei din surse regenerabile este generată de conflictele cu operatorii de rețele de distribuție și de transport în ceea ce privește interpretarea

reglementărilor tehnice, accesul la date sau repartizarea costurilor de racordare. În plus, tendința de creștere a costurilor de racordare amenință viabilitatea economică a multor proiecte, în special în statele membre în care costurile de racordare și de extindere a rețelei trebuie suportate de către dezvoltatorii proiectelor. În unele state membre, aceste probleme sunt agravate de comportamentul speculativ al operatorilor de pe piață, care au tot interesul să acumuleze autorizații de racordare la rețea pe care să le vândă în momentul în care capacitățile rețelei scad⁷⁶.

Problemele de racordare la rețea sunt și mai presante în cazul surselor regenerabile de energie termică, deoarece căldura pe care o produc acestea nu poate fi transportată pe distanțe mai lungi. Ar fi benefic să se asigure posibilitatea accesului la proceduri accelerate pentru racordarea la rețea a instalațiilor de încălzire din surse regenerabile, similar cu ceea ce se întâmplă în unele state membre pentru instalațiile de energie electrică din surse regenerabile.

Pentru a contribui la soluționarea problemelor menționate mai sus, o bună practică constă în digitalizarea completă și în asigurarea unor procese transparente, facilitând acordarea autorizațiilor de racordare la rețea prin comunicări electronice și prin activitățile punctelor unice de contact, care trebuie să se bazeze pe roluri și procese clare, descrise în orientări transparente. În **Estonia**, operatorul național al sistemului de transport Elering are un portal electronic pentru cereri⁷⁷, prin care pot fi depuse toate documentele necesare pentru racordarea unei instalații de energie din surse regenerabile la rețeaua de transport al energiei electrice.

Posibilitatea solicitării și a acordării autorizațiilor de racordare la rețea în paralel cu alte autorizații, astfel cum se întâmplă în **Austria**⁷⁸, poate contribui de asemenea la accelerarea procesului general de acordare a autorizațiilor. În **Irlanda** sunt prevăzute anumite căi de racordare privilegiate pentru comunitățile de energie, printre care posibilitatea de a depune cererea în orice moment, derogarea de la cerința privind autorizația prealabilă de urbanism, valabilitatea de doi ani a autorizației de racordare la rețea și rezervarea anuală a 15 oferte de racordare pentru comunitățile de energie.

Deoarece infrastructura este esențială pentru a asigura adoptarea energiei din surse regenerabile, statele membre și autoritățile naționale de reglementare ar trebui să aibă în vedere modalități prin care să permită și să faciliteze investițiile anticipative în proiecte de infrastructură energetică. Accesul la rețea necesită o atenție specială în sectorul offshore, întrucât parcurile eoliene offshore se află de obicei la mare distanță de rețeaua existentă, iar înainte de racordarea unui proiect offshore ar putea fi necesară consolidarea rețelei terestre. Având în vedere perioadele lungi de implementare, constrângerile spațiale maritime și dificultățile specifice de natură tehnică întâmpinate la dezvoltarea infrastructurii submarine, ar fi recomandabil să se dezvolte rețele offshore în vederea creșterii viitoare a capacităților de producție sau rețele cu caracteristici tehnologice superioare celor care sunt necesare pe termen scurt. Regulamentul TEN-E revizuit prevede norme conform cărora proiectele cu riscuri mai

---

⁷⁶ Comisia Europeană, Direcția Generală Energie, Tallat-Kelpšaitė, J., Brückmann, R., Banasiak, J. et al., *Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES Simplify)* [Asistență tehnică pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul surselor regenerabile de energie – Simplificarea procedurilor administrative și de autorizare pentru instalațiile SRE (Simplificare SRE)]. Raport intermediar, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

⁷⁷ www.egle.ee

⁷⁸ A se vedea capitolul 2 litera b.

mari, inclusiv din cauza necesității unor investiții anticipative, pot beneficia de stimulente normative menite să atenueze riscurile suplimentare. Comisia va colabora cu autoritățile naționale de reglementare și cu ACER pentru a asigura cadre clare de evaluare a riscurilor mai ridicate ale investițiilor în proiectele de infrastructură energetică și pentru a se asigura că fiecare stat membru a convenit o abordare pentru eliminarea acestor riscuri. În acest sens, Comisia, statele membre și ACER vor ajuta autoritățile naționale de reglementare să elaboreze metodologii actualizate care vor face posibilă realizarea de investiții anticipative de către inițiatorii proiectelor, astfel încât rețelele să poată integra volume mai mari de energie din surse regenerabile offshore și onshore inovatoare.

Coordonarea transfrontalieră este deosebit de importantă din perspectiva rețelei hibride offshore și a activelor energetice, deoarece permite coordonarea autorizării și a dezvoltării activelor de infrastructură de rețea împreună cu cele ale activelor de producție. Prin introducerea punctelor unice de contact în Regulamentul TEN-E revizuit, Comisia încurajează statele membre să își adapteze regimul de autorizare pentru a permite o coordonare transfrontalieră eficientă și eficientă. Ca măsură minimă, statele membre ar trebui să își asume angajamentul de a se asigura că, în viitor, nu va exista nicio posibilitate de prelungire suplimentară a procedurilor de acordare a autorizațiilor, precum și să instituie și să aplice pe deplin statutul de proiecte de cea mai mare importanță națională posibilă, despre care s-a dovedit că accelerează procesul de acordare a autorizațiilor.

Pentru a beneficia de o vizibilitate pe termen lung a capacității rețelelor, planificarea coordonată a rețelelor și a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile ar trebui să favorizeze o abordare strategică și cuprinzătoare care să ia în considerare limitările cauzate de aplicarea legislației de mediu, inclusiv pe cele referitoare la zonele de refacere a naturii. În acest caz, cooperarea consolidată între autoritățile competente responsabile cu autorizarea activelor de rețea și de producere a energiei din surse regenerabile este esențială pentru utilizarea instrumentelor și a evaluărilor existente, cum ar fi evaluările strategice de mediu, cu scopul de a anticipa potențialul impact al aplicării măsurilor de protecție a mediului. O astfel de abordare strategică și integrată ar face posibilă o mai bună concepere a licitațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile. De exemplu, în procedurile de ofertare ar putea să se menționeze amplasamentele potențiale, ceea ce ar asigura vizibilitatea necesară în ceea ce privește disponibilitatea și dezvoltarea rețelei.

Un alt instrument prin care se pot rezolva problemele de racordare la rețea descrise mai sus este asigurarea transparenței în ceea ce privește capacitățile rețelelor, în mod ideal prin instituirea de obligații privind datele deschise și prin baze de date online sub forma sistemelor de informații geografice. O astfel de transparență permite dezvoltatorilor să se concentreze asupra amplasamentelor cu o disponibilitate mai mare a capacității rețelei și să ia în considerare costurile anticipate de racordare la rețea atunci când hotărăsc ce amplasament să aleagă. În **Spania**, operatorii sistemelor de transport și de distribuție OD au obligația să publice online capacitatea disponibilă a rețelei. În **Belgia**, cele mai bune locuri în care pot fi amplasate proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile sunt prezentate prin intermediul unei hărți a capacității rețelei naționale. Afișarea lor nu are caracter obligatoriu și nu influențează autorizarea unui proiect, dar asigură vizibilitate pentru dezvoltatori.

Franța a introdus planuri regionale de racordare a energiei din surse regenerabile la rețea, în scopul de a accelera racordarea la rețeaua de energie electrică și, în plus, de a repartiza echitabil costurile pe întregul teritoriu. Datorită acestui instrument de planificare, direcțiile

regionale pentru mediu, planificare și locuințe și dezvoltatorii de proiecte pot să monitorizeze îndeaproape dezvoltarea rețelei de energie electrică în întreaga țară. În plus, aceste planuri prevăd măsuri de planificare și anticipare a conexiunilor la rețea necesare în viitor.

Planurile de dezvoltare zonală elaborate în **Germania** ca parte a proceselor de amenajare a spațiului maritim includ și necesarul de dezvoltare a rețelei offshore respective. Principala consecință este că va exista o sincronizare între dezvoltarea parcurilor eoliene și a rețelei, întrucât planul oferă operatorilor de rețea o bază de planificare pe termen mai lung.

Operatorii de sistem pot rezolva problemele de capacitate a rețelei și prin oferire de racordări flexibile, astfel încât să poată restricționa accesul la rețea în perioadele de sarcină maximă. Ca alternativă, operatorii de rețea ar trebui să valorifice potențialul oferit de flexibilitatea producătorilor distribuiți, a clienților activi și a comunităților de energie prin dezvoltarea de piețe locale de flexibilitate. Statele membre ar trebui să încurajeze deschiderea operatorilor de sistem către astfel de soluții mai inovatoare.

b. *Centralele electrice cu tehnologie combinată*

Centralele electrice cu tehnologie combinată, denumite și centrale hibride, utilizează și combină diferite tehnologii regenerabile și conexe (de exemplu, energie eoliană, solară și/sau active de stocare) în același loc. Combinarea diferitelor tehnologii este relevantă și pe mare, unde parcurile eoliene offshore pot fi combinate cu energia oceanică sau cu instalații solare plutitoare. Deși numărul acestor centrale electrice continuă să fie mic în prezent⁷⁹, hibridizarea oferă o serie de beneficii odată cu creșterea ponderii energiei din surse regenerabile variabile în rețeaua de energie electrică. În contextul capacității limitate de racordare la rețea, hibridizarea ajută la optimizarea utilizării rețelelor și poate contribui la reducerea costurilor de investiții în infrastructură. Totodată, ea poate asigura o producție de energie mai stabilă, atenuând variabilitatea producției de energie din surse regenerabile atunci când se combină diferite surse regenerabile cu profiluri complementare de generare a energiei (de exemplu, energia eoliană și cea solară). Adăugarea unui dispozitiv de stocare ar putea permite stocarea energiei care, în caz contrar, ar trebui redusă atunci când producția de energie din surse regenerabile depășește capacitatea permisă de racordare la rețea.

Provocările actuale cu care se confruntă dezvoltatorii centralelor electrice cu tehnologie combinată sunt legate de lipsa unui cadru de reglementare clar, de accesul la rețea și de disponibilitatea acesteia. Cadrul de reglementare ar trebui să clarifice aspecte precum normele aplicabile pentru acordarea autorizațiilor pentru centralele care combină diferite tehnologii de producere a energiei din surse regenerabile și/sau de stocare, inclusiv în ceea ce privește asigurarea capacității rețelei, și normele de monitorizare a fluxurilor de energie dintre dispozitivul de stocare și rețea.

Accesul la rețea și disponibilitatea acesteia pot constitui o barieră în calea dezvoltării de centrale electrice cu tehnologie combinată dacă acestea trebuie să solicite o capacitate a rețelei egală cu suma componentelor fiecărei centrale tehnologice. Acest obstacol poate fi depășit, de exemplu, dacă s-ar permite solicitarea de către centralele electrice a unei capacități de rețea calculate pe baza producției maxime anticipate, în locul sumei capacităților tehnologiilor

---

⁷⁹ <https://windeurope.org/about-wind/database-for-wind-and-storage-colocated-projects/>

complementare individuale. Astfel, capacitatea de racordare ar trebui alocată proiectului combinat și nu echivalentului a două proiecte separate care necesită o capacitate dublă.

În 2019, **Portugalia** a adus modificări regimului său de acordare a licențelor pentru producția de energie electrică, permițând „hibridizarea” a două tehnologii în aceeași infrastructură și în același punct de racordare la rețea, până la capacitatea maximă autorizată. Devine astfel posibilă maximizarea producției de energie din surse regenerabile, fără a suporta costuri mai mari pentru investițiile în infrastructura de rețea. Adăugarea celei de-a doua tehnologii este condiționată de îndeplinirea unor cerințe suplimentare pentru acordarea licenței⁸⁰. Și **Spania** a introdus modificări normative care permit accesul la rețea al instalațiilor electrice care utilizează diferite tehnologii de producție, cu condiția să fie fezabile din punct de vedere tehnic. În cazul hibridizării activelor existente și sub rezerva îndeplinirii anumitor condiții privind puterea și distanța dintre active, este necesară doar o actualizare a contractului de racordare existent. Ambele țări au introdus, de asemenea, sisteme de punctare pentru a stimula proiectele cu tehnologii combinate, acordându-le o prioritate mai mare pentru racordarea la rețea.

c. Retehnologizarea

Retehnologizare este definită ca însemnând reînnoirea centralelor electrice care produc energie din surse regenerabile, inclusiv înlocuirea integrală sau parțială a instalațiilor sau a echipamentelor și sistemelor de operare, în scopul de a înlocui capacitatea sau de a spori eficiența sau puterea instalației⁸¹.

Deși până în prezent retehnologizarea a fost concentrată pe un număr mic de piețe, până la sfârșitul anilor 2020 aceasta ar putea deveni o activitate economică esențială pentru industria eoliană din întreaga Europă⁸². Printre beneficiile retehnologizării se numără racordarea existentă la rețea, cunoașterea disponibilității resurselor eoliene și impactul potențial asupra mediului și faptul că gradul de acceptare din partea opiniei publice este adeseori ridicat⁸³. În Danemarca, în perioada 2012-2019, s-a înregistrat o creștere a capacității eoliene cu 1,3 GW, din care 576,8 MW au provenit din retehnologizarea instalațiilor existente, și o reducere netă a numărului de turbine eoliene cu 109 datorită eficienței mai mari a noilor turbine. Proiectele complet noi au generat o putere cu doar 10 % mai mare decât proiectele de retehnologizare.

---

⁸⁰ *Renewable energy law and regulation in Portugal. CMS Expert Guide.* (Legislația și reglementările privind energia din surse regenerabile în Portugalia. Ghid pentru experții CMS). <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-to-renewable-energy/portugal>.

⁸¹ Articolul 2 punctul 10 din REDII.

⁸² Potrivit WindEurope, 45 GW de parcuri eoliene se apropie de sfârșitul ciclului lor de viață economică în perioada 2022-2026.

⁸³ Kitzing, L., Jensen, M.K., Telsnig, T. et al., *Multifaceted drivers for onshore wind energy repowering and their implications for energy transition* (Factori multipli pentru retehnologizarea energiei eoliene onshore și implicațiile acestora pentru tranziția energetică). *Nat Energy* 5, 1012–1021 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41560-020-00717-1>

O analiză Wind Europe a 137 de proiecte re tehnologizate în Europa până în prezent arată că, în medie, numărul de turbine din aceste proiecte eoliene re tehnologizate a scăzut cu 27 %, în timp ce puterea instalată s-a dublat, iar producția de energie electrică s-a triplat⁸⁴.

Retehnologizarea va fi benefică și în cazul centralelor hidroelectrice de mari dimensiuni, deoarece o mare parte din potențialul hidroenergetic disponibil a fost deja valorificat⁸⁵. De asemenea, un număr tot mai mare de proiecte solare vor ajunge la sfârșitul ciclului de viață și se vor preta la înlocuirea unora dintre componente sau la re tehnologizare, ceea ce va duce la creșterea puterii. Vor trebui elaborate orientări clare și proceduri simplificate inclusiv pentru re tehnologizarea centralelor solare.

REDII prevede că statele membre trebuie să faciliteze re tehnologizarea instalațiilor existente prin asigurarea unui proces simplificat de acordare a autorizațiilor, care nu trebuie să depășească un an. Termenul poate fi prelungit cu până la un an atunci când se justifică în mod corespunzător din motive legate de circumstanțe excepționale, de pildă din motive imperative de siguranță sau în cazul unui impact major asupra rețelei sau asupra puterii, dimensiunii sau performanței inițiale a instalației⁸⁶. Statele membre pot institui, în cazul proiectelor de re tehnologizare, o procedură de notificare simplă pentru racordările la rețea dacă nu se anticipează un impact negativ semnificativ asupra mediului sau a societății, în loc de a impune depunerea unei noi cereri de autorizare⁸⁷.

Potrivit inițiatorilor de proiecte, în majoritatea statelor membre re tehnologizarea trebuie să facă în prezent obiectul aceluiași proceduri de depunere a cererilor și de acordare a autorizațiilor ca proiectele complet noi, fiind necesară inclusiv efectuarea unei evaluări a impactului asupra mediului. Industria identifică, de asemenea, următorii factori care reduc posibilitățile de re tehnologizare a proiectelor existente: înmulțirea locuințelor în apropierea parcurilor eoliene existente, creșterea dimensiunii turbinelor, extinderea zonelor protejate din punct de vedere ecologic sau creșterea distanței permise între parcurile eoliene și radarele militare. În consecință, operatorii tind să opteze pentru prelungirea duratei de viață a activelor existente cât mai mult timp posibil, urmată de dezafectarea completă la sfârșitul duratei de viață, ceea ce înseamnă ratarea oportunității ca re tehnologizarea să contribuie la atingerea obiectivelor pentru 2030.

Directiva EIM enumeră anumite instalații de producere a energiei electrice, cum ar fi parcurile eoliene și instalațiile hidroelectrice⁸⁸, printre proiectele pentru care nu este necesară în mod automat o evaluare a impactului asupra mediului. În locul acesteia, statele membre trebuie să stabilească dacă proiectul trebuie să facă obiectul unei evaluări. Acest lucru se realizează printr-o „procedură de preevaluare”, care determină efectele unui proiect pe baza unor praguri sau criterii și/sau a unei examinări de la caz la caz, ținând seama de criteriile de selecție aplicabile preevaluării⁸⁹, definite în Directiva EIM. În conformitate cu Directiva EIM, statele membre pot stabili praguri sau criterii pentru a determina proiectele care nu trebuie

---

⁸⁴ *Why repowering is key to wind power industry's growth* (De ce re tehnologizarea este esențială pentru dezvoltarea industriei energiei eoliene), Windpower Monthly, disponibil la <https://www.windpowermonthly.com/article/1735687/why-repowering-key-wind-power-industrys-growth>

⁸⁵ Hydropower Europe, <https://hydropower-europe.eu/about-hydropower-europe/hydropower-energy/>

⁸⁶ Articolul 16 alineatul (6) din REDII.

⁸⁷ Articolul 16 alineatul (8) din REDII.

⁸⁸ Anexa II la Directiva EIM.

⁸⁹ Anexa III la Directiva EIM.

supuse procedurii de preevaluare⁹⁰. Directiva EIM oferă, de asemenea, o flexibilitate suplimentară autorităților competente, care pot decide că nu este necesară o evaluare a impactului asupra mediului pe baza descrierii caracteristicilor proiectului și/sau a măsurilor avute în vedere de dezvoltator pentru a evita sau a preveni apariția de efecte semnificative asupra mediului.

În multe cazuri, re tehnologizarea proiectelor de acest tip ar determina modificări sau extinderi ale proiectelor existente. Majoritatea modificărilor sau extinderilor aduse proiectelor existente intră sub incidența anexei II la Directiva EIM și, prin urmare, fac obiectul procedurii de preevaluare și nu necesită în mod automat o evaluare a impactului asupra mediului. Comisia a emis un document de orientare privind aplicarea Directivei EIM în cazul modificărilor și extinderilor de proiecte⁹¹. În aceste orientări, Comisia a explicat că, în cazul unei modificări sau extinderi a proiectelor, se presupune că există riscuri similare, în ceea ce privește efectele lor asupra mediului, cu cele ale proiectului inițial. Acest aspect ar trebui stabilit în timpul procesului de preevaluare sau de evaluare a impactului asupra mediului.

De asemenea, este necesară o evaluare corespunzătoare pentru toate proiectele/planurile care intră sub incidența articolului 6 alineatul (3) din Directiva privind habitatele, în cazul în care acestea ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra unui sit Natura 2000, separat sau în combinație cu alte planuri/proiecte. Planurile și proiectele despre care se consideră că nu riscă să aibă efecte negative semnificative asupra integrității siturilor pot fi preevaluate fără a fi necesară efectuarea unei evaluări corespunzătoare^{92,93}. Atât preevaluarea, cât și evaluarea corespunzătoare ar trebui efectuate în funcție de obiectivele de conservare specifice sitului. Este posibil ca aceste obiective să nu fi existat în timpul procedurii de acordare a autorizației pentru proiectul inițial sau să fi fost revizuite de la acordarea autorizației. Prin urmare, ar trebui ca, înainte de autorizare, autoritățile să analizeze impactul instalațiilor re tehnologizate prin prisma obiectivelor de conservare relevante.

În mod similar, în conformitate cu Directiva-cadru privind apa, noile proiecte pot fi autorizate numai în cazul în care: (1) nu duc la deteriorarea stării niciunui corp de apă și nici nu compromit realizarea obiectivului DCA sau (2) respectă toate condițiile prevăzute la articolul 4 alineatul (7) (derogare de la primul principiu). Prin urmare, în general este necesară o evaluare a impactului potențial al proiectelor pentru a demonstra îndeplinirea uneia dintre aceste două condiții.

Unele state membre au introdus modificări legislative sau procedurale care vizează simplificarea cadrului pentru re tehnologizare. **Italia** a introdus modificări legislative pentru proiectele de re tehnologizare și nu impune nicio autorizație pentru modificarea turbinelor eoliene sau a componentelor acestora care implică o modificare a dimensiunii de maximum 15 % din dimensiunea inițială a turbinei. În **Germania**, legislația specifică faptul că, pentru re tehnologizarea instalațiilor eoliene, trebuie evaluate numai modificările față de statu-quo. Sunt necesare audieri publice numai în cazul în care dezvoltatorul proiectului solicită acest lucru. Și **Franța** a introdus cerințe legate de evaluarea impactului asupra mediului pe baza

---

⁹⁰ În astfel de cazuri, statele membre trebuie să se asigure că obiectivul fundamental al Directivei EIM, enunțat la articolul 2 alineatul (1), este îndeplinit.

⁹¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2021.486.01.0001.01.RO.N.

⁹² https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/RO_art_6_guide_jun_2019.pdf

⁹³ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/RO.pdf

anumitor praguri legate de modificarea numărului și a înălțimii turbinelor. Dacă numărul de turbine și înălțimea vârfului cresc cu cel mult 10 %, creșterea nu este considerată modificare semnificativă și se consideră că este suficientă evaluarea impactului asupra nivelului de zgomot și a biodiversității. În cazul în care numărul de turbine și înălțimea vârfului cresc cu mai mult de 50 %, modificarea este considerată substanțială și este necesară o nouă evaluare a impactului asupra mediului. În cazurile în care creșterea este cuprinsă între 10 % și 50 %, autoritățile competente realizează o evaluare de la caz la caz, de exemplu pe baza monitorizării cuprinzătoare a mediului și a acceptării la nivel local. În **Danemarca**, instalațiile de producere a energiei din surse regenerabile sunt împărțite în trei grupuri, în funcție de putere – mai mică de 10 MW, cuprinsă între 10 și 25 MW și, respectiv, mai mare de 25 MW. În cazul unor modificări ale puterii, inclusiv ca urmare a re tehnologizării, trebuie efectuată o notificare sau trebuie solicitată o nouă licență, în funcție de grupul de putere în care se încadrează centrala. Centralele cu puterea mai mică de 10 MW sunt exceptate de la cerința de a solicita o nouă licență, iar centralele cu puterea cuprinsă între 10 și 25 MW sunt exceptate dacă notifică Agenția Daneză pentru Energie și operatorul sistemelor de transport înainte de începerea construcției. Centralele cu puterea mai mare de 25 MW necesită întotdeauna o licență pentru re tehnologizare sau pentru orice alte modificări ale puterii centralei.

d. Hidrogenul

Accelerarea producerii de energie din surse regenerabile este importantă și din perspectiva furnizării de vectori energetici decarbonizați și accesibili ca preț sectoarelor care vor continua să se bazeze pe gaze și pe combustibili. Ca mențiune specială, transformarea energiei electrice din surse regenerabile în hidrogen verde cu ajutorul electrolizoarelor va fi un drum important de urmat pentru viitorul nostru sistem energetic.

Transformarea energiei electrice din surse regenerabile în hidrogen, urmată de transportarea, stocarea și livrarea hidrogenului la consumatorii finali vor întâmpina foarte probabil unele dintre aceleași obstacole ca cele identificate pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile, cum ar fi lipsa de personal suficient și calificat corespunzător care să trateze cererile de autorizare, precum și durata procedurilor administrative. Acest lucru este inevitabil având în vedere statutul incipient al lanțului valoric al hidrogenului și lipsa de experiență în ceea ce privește tehnologiile noi și inovatoare aferente. La toate nivelurile administrative, legislația învechită sau inexistentă privind producerea și utilizarea hidrogenului poate crea confuzii sau adoptarea de proceduri inadecvate de acordare a autorizațiilor. Unele dintre aceste procese pot fi prea complexe, pot varia de la o țară la alta sau de la o regiune la alta și adesea nu se încadrează în calendarul estimat pentru a răspunde unei cerere de autorizare.

Experiența relativ mică în domeniul dezvoltării proiectelor de exploatare a hidrogenului înseamnă că nu se pot cunoaște toate obstacolele și, prin urmare, ar putea fi benefice schimburile de informații prin intermediul forurilor. În plus, în timp, pot apărea bune practici de eliminare a acestor obstacole specifice, care vor putea fi împărtășite prin intermediul acestor foruri.

Alianța pentru hidrogen curat lucrează în prezent la un raport din perspectiva părților interesate privind obstacolele în calea autorizării proiectelor de exploatare a hidrogenului, din care vor reieși câteva recomandări și bune practici. Evaluarea inițială a feedbackului primit de la părțile interesate și inclus în raport sugerează că existența unui punct unic de contact ar

putea să elimine o parte din complexitate și să simplifice procedura de acordare a autorizațiilor, în special atunci când sunt implicate numeroase autorități competente.

Aplicarea cu prioritate a legislației privind hidrogenul ar ajuta la clarificarea cadrului de reglementare și a aplicabilității acestuia, ar consolida expertiza în ceea ce privește tehnologiile pe bază de hidrogen din surse regenerabile și ar îmbunătăți coerența și conformitatea cu legislația de mediu existentă. **Germania** a introdus un cadru care reglementează autorizațiile necesare pentru reconfigurarea conductelor de gaze naturale pentru transportul hidrogenului. În plus, Germania a reglementat prin lege obligația de a interpreta drepturile contractuale existente privind utilizarea terenurilor pentru infrastructura de gaze naturale în sensul că permit trecerea de la gaze naturale la hidrogen.

Totodată, publicarea unor orientări sau manuale suplimentare care să stabilească procedurile de acordare a autorizațiilor pentru instalațiile de producție a hidrogenului din surse regenerabile ar spori previzibilitatea și ar îmbunătăți eficiența întregului proces pentru toate părțile implicate. **Portugalia** a întocmit deja un astfel de ghid pentru proiectele de exploatare a hidrogenului.

La fel ca în cazul proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile, amenajarea teritoriului poate fi esențială pentru identificarea amplasamentelor adecvate pentru instalarea electrolizoarelor. Ar putea fi desemnate zone specifice pentru acestea, pe baza planurilor de rețele integrate⁹⁴. Acesta ar putea fi un mijloc de stimulare a instalării electrolizoarelor în locuri în care ar putea să contribuie la evitarea sau soluționarea problemei congestionării energiei electrice și să aducă beneficii mai mari societății (de exemplu, prin preîntâmpinarea creșterii tarifelor ca urmare a consolidărilor necesare ale rețelei de energie electrică). În **Țările de Jos** au fost formulate sugestii în acest sens în cadrul unei consultări recente a părților interesate cu privire la reglementarea pieței hidrogenului.

e. Sprijinirea inovării

Procedurile de acordare a autorizațiilor ar putea afecta și implementarea viitoare a tehnologiilor inovatoare din domeniul decarbonizării care vor fi necesare pentru obținerea neutralității climatice, inclusiv a proiectelor-pilot și demonstrative. Având în vedere caracterul inovator al acestor tehnologii, există mai puțină experiență legată de procedurile de autorizare aplicabile.

Una dintre modalitățile potențiale de sprijinire a inovării este reprezentată de spațiile de testare în materie de reglementare. Acestea sunt cadre care asigură un context structurat pentru experimentare menit să permită testarea unor tehnologii, produse, servicii sau abordări inovatoare pentru o perioadă limitată și cu un domeniu de aplicare limitat, sub supraveghere reglementară, asigurând existența unor garanții adecvate⁹⁵. Ele au fost deja utilizate în sectoarele financiar, bancar și TIC, dar utilizarea lor în sectorul energetic a fost până acum relativ limitată. Raționamentul creării unui spațiu de testare în materie de reglementare este de a permite inovatorilor să testeze noi tehnologii și modele de afaceri care pot fi doar parțial

⁹⁴ Astfel cum s-a propus în pachetul privind decarbonizarea piețelor hidrogenului și gazelor.

⁹⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13026-2020-INIT/ro/pdf> (Concluziile Consiliului privind spațiile de testare în materie de reglementare).

compatibile cu cadrul juridic și normativ existent, iar autorităților de reglementare – să se familiarizeze cu anumite inovații, astfel încât să poată adapta mediul normativ astfel încât să țină seama de ele⁹⁶.

În legislația din **Franța** au fost prevăzute spații de testare în materie de reglementare pentru sectorul energetic. Acestea permit autorității naționale de reglementare CRE să acorde derogări de la condițiile de acces la rețele și de utilizare a acestora pentru implementarea experimentală a tehnologiilor sau serviciilor inovatoare care sprijină tranziția energetică, rețelele și infrastructurile inteligente⁹⁷. În cadrul acestei scheme au beneficiat de derogare mai multe proiecte, printre care unul care vizează creșterea puterii parcurilor eoliene, în cazul căruia nu s-au aplicat dispozițiile Codului energetic francez care limitează capacitatea instalată a instalațiilor de producție racordate la o rețea publică de distribuție a energiei electrice de înaltă tensiune.

În **Țările de Jos**, Ministerul Economiei a emis un ordin executiv⁹⁸ privind experimentele în domeniul producției descentralizate și durabile de energie electrică, pe baza căruia au fost autorizate o serie de proiecte în vederea creării unui spațiu de testare. Au fost predefinite articolele din Legea energiei electrice de la care puteau fi exceptate proiectele, fiind eligibile numai entități mici, de exemplu comunități de energie și asociații de proprietari. A fost propus un ordin executiv de urmărire care extinde domeniul de aplicare, dimensiunea și varietatea entităților eligibile pentru viitoare spații de testare.

Ministerul Federal al Protecției Climatice, Mediului, Mobilității, Inovării și Tehnologiei din **Austria** derulează un program de finanțare intitulat „Energie.Frei.Raum”⁹⁹, care servește drept etapă pregătitoare pentru o posibilă clauză privind experimentarea în vederea testării de noi modele de piață pentru integrarea în sistem a tehnologiilor din domeniul producerii energiei din surse regenerabile, al stocării și al eficienței energetice.

*****

Întrucât statele membre trebuie să prezinte Comisiei, până la 30 iunie 2023, un proiect de actualizare a celui mai recent plan național integrat notificat privind energia și clima, bunele practici enumerate în prezentele orientări ar putea servi la identificarea unor politici și măsuri pe care statele membre le-ar putea promova cu scopul de a stimula valorificarea energiei din surse regenerabile.

---

⁹⁶ <https://fsr.eui.eu/regulatory-sandboxes-in-the-energy-sector-the-what-the-who-and-the-how/>

⁹⁷ <https://www.cre.fr/en/Energetic-transition-and-technologic-innovation/regulatory-sandbox>

⁹⁸ <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/experimenten-elektriciteitswet-2015-2018>

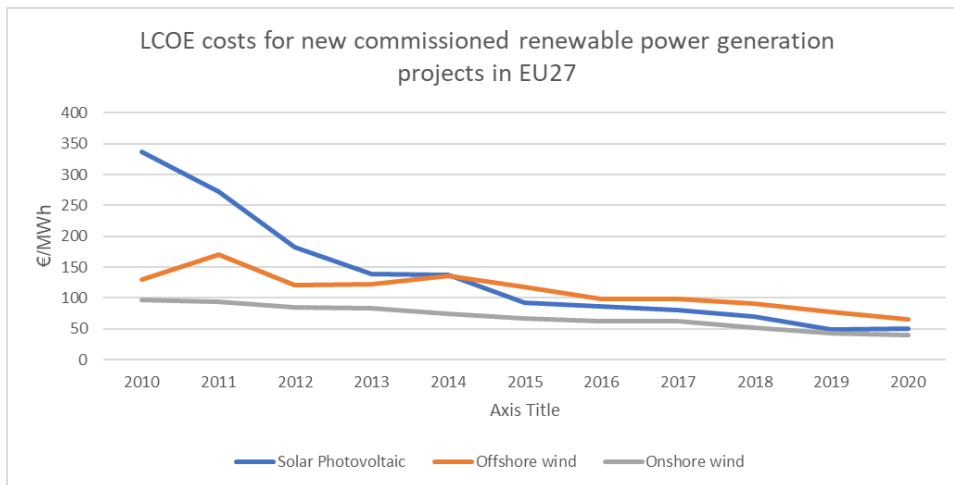
⁹⁹ <https://www.ffg.at/Energie.Frei.Raum>

II. ORIENTĂRI PENTRU STATELE MEMBRE PRIVIND FACILITAREA CONTRACTELOR DE ACHIZIȚIE DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE

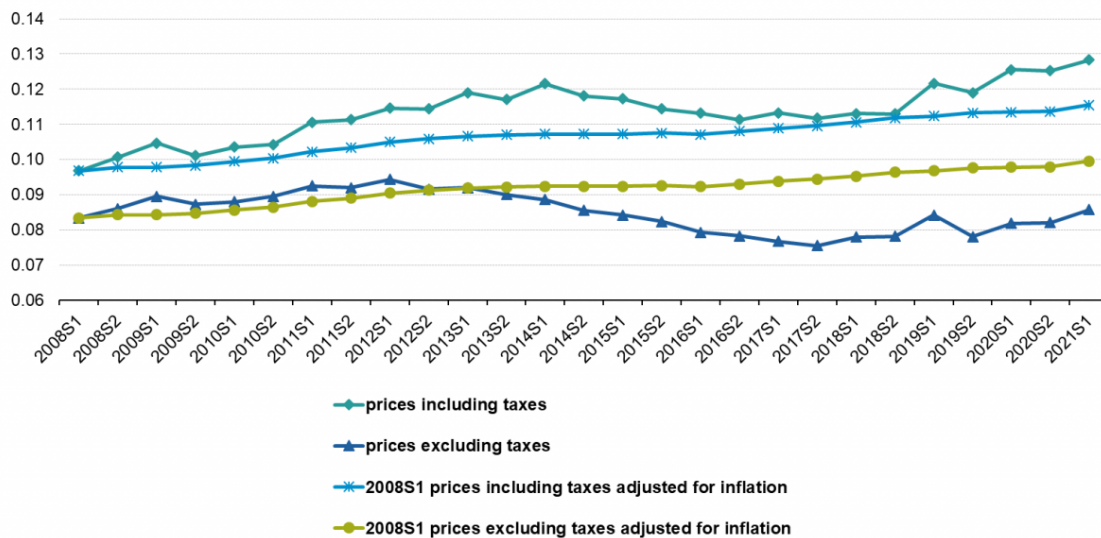
1. Introducere

Valorificarea surselor regenerabile de energie devine din ce în ce mai competitivă din punctul de vedere al costurilor în comparație cu energia bazată pe combustibili fosili, având în vedere că nivelurile costurilor de producere a energiei din surse regenerabile precum energia hidroelectrică, geotermică, solară fotovoltaică, eoliană onshore și offshore sunt mai mici decât prețurile medii achitate de consumatorii non-casnici europeni pentru energia electrică (a se vedea cifrele de mai jos).

Date: IRENA 2021

Development of electricity prices for non-household consumers, EU27, 2008-2021 (EUR per kWh)

Date: Evoluția prețurilor energiei electrice pentru consumatorii non-casnici, pe baza datelor Eurostat.

Pe fondul scăderii rapide a costurilor energiei din surse regenerabile, în 2016 contractele corporative de achiziție de energie din surse regenerabile încheiate în Europa au depășit pragul de 1 GW, ceea ce reprezenta aproximativ 3,5 % din consumul industrial de energie electrică. De atunci, volumul lor a crescut exponențial – în 2021 acesta ajungând la o valoare de peste cincisprezece ori mai mare decât în 2016.

În forma sa cea mai simplă, un contract de achiziție de energie electrică din surse regenerabile sau de energie termică din surse regenerabile este un contract de vânzare-cumpărare între un producător de energie din surse regenerabile și o întreprindere achizitoare. Întreprinderea achizitoare se angajează să achiziționeze un volum specific de energie din surse regenerabile, la un preț prestabilit, pe o perioadă mai lungă de timp. În majoritatea cazurilor, întreprinderea achizitoare va primi și garanția de origine care este emisă pentru fiecare unitate de energie din surse regenerabile produsă în UE. Astfel, cumpărătorul poate demonstra că contractul său de achiziție de energie electrică, de energie termică sau de gaz (inclusiv de hidrogen din surse regenerabile) contribuie în mod direct la un activ specific privind energia din surse regenerabile. Marea majoritate a contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile (CAEE) încheiate până în prezent (a se vedea figura 1).

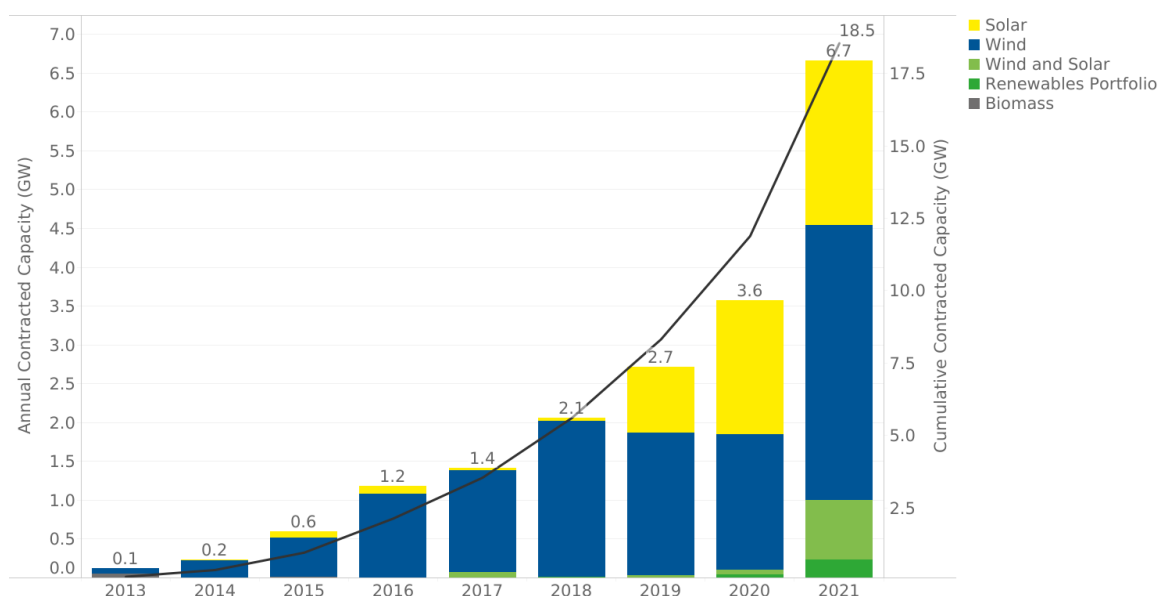

Figura 1 CAEE anunțate în perioada 2013-2021 (putere contractată, exprimată în GW); Re-Source (2021) <https://resource-platform.eu/buyers-toolkit/>

Contractele de achiziție de energie din surse regenerabile au multiple avantaje, în special următoarele:

- A. pentru activitatea întreprinderilor achizitoare, aceste contracte oferă energie electrică la costuri competitive și pot fi utilizate ca instrument de acoperire împotriva riscurilor legate de prețul energiei electrice de pe piața angro;

- B. contractele de acest tip demonstrează într-un mod credibil angajamentul întreprinderilor achizitoare față de o tranziție verde, sprijină agenda lor privind responsabilitatea socială și contribuie la atragerea de investitori cu ambiții ecologice;
- C. pentru dezvoltatorii de proiecte din domeniul energiei din surse regenerabile, aceste contracte oferă o sursă de venit stabil alternativă schemelor de sprijin public sau piețelor comerciale și/sau complementară acestora;
- D. pentru guverne, contractele corporative de acest tip oferă o modalitate alternativă de finanțare a valorificării surselor regenerabile de energie și pot reduce nivelul de finanțare publică a surselor regenerabile de energie în cadrul schemelor de sprijin.

Deși numărul contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile crește de la an la an, cota de piață a proiectului de achiziționare a energiei din surse regenerabile acoperă în continuare doar 15-20 % din capacitatea instalată anual. În plus, contractele de acest tip sunt încheiate doar în anumite state membre și doar de întreprinderi mari care lucrează direct cu clienții. În sfârșit, majoritatea contractelor de achiziție se limitează la energia electrică din surse regenerabile, chiar dacă 70 % din cererea de energie în domeniul industrial și comercial este destinată încălzirii.

2. Aspecte normative

În 2019 au fost realizate un sondaj la nivelul întregii UE¹⁰⁰ și o analiză detaliată a unui număr de 10 state membre¹⁰¹, cu scopul de a identifica principalele obstacole în calea adoptării contractelor corporative de achiziție de energie din surse regenerabile. Rezultatele au identificat obstacolele de natură legislativă, economică și legate de politici, precum și problemele legate de sensibilizare.

Principalele obstacole de natură legislativă au cuprins constrângerile juridice privind semnarea de contracte directe între producători și achizitori, obstacolele în calea semnării contractelor cu mai mulți furnizori și obstacolele în calea transferului garanțiilor de origine către achizitor. Obstacolele legate de politici au cuprins schemele de sprijin incompatibile sau concurente cu CAEE-urile corporative, precum și vizibilitatea limitată a evoluției schemelor de sprijin. Printre obstacolele de natură economică s-au numărat bonitatea achizitorilor, variabilitatea energiei electrice din surse regenerabile și costurile aferente gestionării dezechilibrelor de volum dintre producția de energie din surse regenerabile și cererea din partea întreprinderilor prin contractele prin intermediari (de tip „sleeving”). În plus, costurile de tranzacționare continuă să fie ridicate și există o lipsă de produse de acoperire împotriva

¹⁰⁰ [Competitiveness of corporate sourcing of renewable energy. Annex C to part 2 of the study on the competitiveness of the renewable energy sector, Synopsis report: Online survey and interviews with EU stakeholders \(Competitivitatea aprovizionării întreprinderilor cu energie din surse regenerabile. Anexa C la partea 2 a studiului privind competitivitatea sectorului energiei din surse regenerabile, Raport de sinteză: Sondaj online și interviuri cu părțile interesate din UE\) – Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene \(europa.eu\)](#)

¹⁰¹ [Competitiveness of corporate sourcing of renewable energy. Annex B to part 2 of the study on the competitiveness of the renewable energy sector, Country overview \(Competitivitatea aprovizionării întreprinderilor cu energie din surse regenerabile. Anexa B la partea 2 a studiului privind competitivitatea sectorului energiei din surse regenerabile, Prezentare generală pe țări\) - Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene \(europa.eu\)](#)

riscurilor pe termen lung care să elimine dezechilibrele sau riscurile de contrapartidă. De asemenea, gradul de conștientizarea și interesul sunt încă limitate, în special în rândul IMM-urilor, existând și percepția că CAEE corporative ar fi mai scumpe decât prețurile energiei electrice pe piața angro. În cadrul consultării publice, atât producătorii, cât și consumatorii au subliniat importanța emiterii de garanții de origine pentru întreaga producție de energie din surse regenerabile, indiferent dacă proiectul a fost dezvoltat sau nu în cadrul schemelor de sprijin public. În plus, ambii au subliniat importanța conceperii schemelor de sprijin public într-un mod care să sprijine și să completeze realizarea proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile în baza CAEE-urilor corporative.

În consecință, în prezent CAEE-urile corporative sunt permise numai în anumite state membre, în care există condiții prielnice pentru ca dezvoltatorii proiectelor de energie din surse regenerabile să vândă energia electrică produsă direct consumatorilor finali. Exemple de astfel de condiții favorabile: 1) o piață dinamică a proiectelor de energie din surse regenerabile; 2) piețe angro lichide ale energiei electrice pe care se pot încheia contracte prin intermediari (de tip „sleeving”), precum și produse de acoperire împotriva riscurilor pe termen lung; 3) lipsa obstacolelor juridice în calea semnării de contracte directe între furnizori și consumatori; și 4) licitații publice favorabile sau complementare încheierii de CAEE-uri corporative.

Directiva din 2019 privind piața energiei electrice, Regulamentul privind piața energiei electrice și Directiva privind energia din surse regenerabile abordează deja o serie de obstacole de natură legislativă și legate de politici. De exemplu, Directiva privind piața energiei electrice prevede că, în toate statele membre, producătorii și cumpărătorii pot încheia contracte directe între ei, iar consumatorii pot alege mai multe contracte de furnizare. Conform Directivei privind energia din surse regenerabile, statele membre trebuie să furnizeze calendare pe termen lung cu privire la licitațiile publice pe care le organizează și să identifice toate eventualele obstacole din calea încheierii de CAEE-uri corporative existente în planurile naționale privind energia și clima, precum și să instituie măsuri de facilitare a adoptării acestora. Numai 8 state membre au raportat cu privire la obstacolele existente și la măsurile de sprijinire a adoptării contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile. În majoritatea țărilor nu există însă un cadru clar în baza căruia dezvoltatorii de proiecte de energie din surse regenerabile sau întreprinderile consumatoare să încheie contracte de achiziție directă de energie electrică.

În pofida barierelor existente, piața CAEE-urilor corporative continuă să crească. Din 2020, Spania este cea mai mare piață de CAEE-uri din UE, concentrând 23 % din puterea totală contractată¹⁰², iar tranzacțiile financiare de mare valoare conexe s-au ridicat la aproape 1 % din PIB-ul țării¹⁰³. În unele state membre, de exemplu în România, posibilitatea de a semna CAEE-uri este de dată recentă, deoarece toată energia electrică trebuia să fie vândută pe o piață centralizată. Totuși, printr-un nou decret care deschide posibilitatea CAEE-urilor,

---

¹⁰² Potrivit Re-Source (2022), capacitatea totală contractată prin CAEE-uri în Europa (incluzând Regatul Unit și Norvegia) este de 18,5 GW, din care 23 % sunt produși în Spania.

¹⁰³ *Spain calls on EU to endorse renewable energy contracts for industry* (Spania solicită UE să aprobe contractele privind energia din surse regenerabile pentru industrie), EURACTIV.com, disponibil la adresa <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/spain-calls-on-eu-to-endorse-renewable-energy-contracts-for-industry/>

proiectele de energie din surse regenerabile ar putea ajunge la o valoare dublă față de cea prevăzută în planul național al României privind energia și clima¹⁰⁴.

CAEE-urile vor deveni probabil din ce în ce mai atractive ca „modele de afaceri” pentru instalațiile de energie din surse regenerabile după expirarea perioadei de sprijin. În 2021, în cel de-al 2-lea document CEER privind energia nesubvenționată din surse regenerabile, s-a constatat că CAEE-urile din surse regenerabile sunt alternative fezabile pentru instalațiile eoliene onshore, precum și pentru instalațiile solare, hidroelectrice și pe bază de biomasă¹⁰⁵. Acesta este un aspect important deoarece, în statele observate (membre ale CEER), perioada de subvenționare se va încheia până în 2030 pentru 40 % (114 GW) din energia din surse regenerabile care este subvenționată în prezent, iar instalațiile respective fie vor trece la condițiile de piață, fie vor continua să fie subvenționate.

Statele membre pot facilita încheierea de CAEE-uri prin următoarele acțiuni:

- A. Utilizarea instrumentului de sprijin tehnic al UE¹⁰⁶ sau a altor forme de consultanță sau asistență tehnică pentru a efectua o evaluare detaliată care să stea la baza contractelor corporative de achiziție de energie electrică din surse regenerabile. Acest demers a fost realizat, de exemplu, de Italia¹⁰⁷. Alte state membre ar putea fie să efectueze studii similare, fie să reproducă rezultatele studiilor deja finalizate.
- B. Anunțarea unui volum orientativ de valorificare a surselor regenerabile de energie despre care se preconizează că va fi finanțat prin contracte de achiziție de energie electrică. În acest mod, dezvoltatorii proiectelor de energie din surse regenerabile beneficiază de vizibilitate cu privire la viteza și modalitățile preconizate de dezvoltare a proiectelor. Un astfel de demers a fost realizat de Irlanda¹⁰⁸.
- C. Analizarea oportunității unor licitații competitive care să deschidă posibilitatea dezvoltatorilor de proiecte de energie din surse regenerabile să ia o „vacanță”¹⁰⁹ de la schemele de sprijin public și să își vândă energia electrică prin intermediul CAEE-urilor. O astfel de măsură inovatoare a fost introdusă de Polonia, care a devenit astfel a doua piață ca mărime pentru CAEE-uri în 2021.
- D. Acordarea posibilității de emiteră a garanțiilor de origine în cadrul schemelor de sprijin public, astfel încât veniturile provenite din garanțiile de origine să reducă nevoia de finanțare publică.

---

¹⁰⁴ Aurore Energy Research, EEX (8 decembrie 2021) *Romanian PPAs – A new growth potential for renewables* (CAEE-urile din România – Un nou potențial de creștere pentru sursele regenerabile de energie).

¹⁰⁵ CEER(2021) C21-RES-75-05.

¹⁰⁶ Pentru mai mult informații, consultați pagina https://ec.europa.eu/info/overview-funding-programmes/technical-support-instrument-tsi_ro

¹⁰⁷ REFORM/SC2020/009, Sprijin pentru elaborarea cadrului legislativ și normativ de promovare a contractelor de achiziție de energie electrică în Italia.

¹⁰⁸ Conform celor indicate în planul național privind energia și clima, se estimează că 15 % din cererea de energie electrică va fi satisfăcută prin sursele regenerabile contractate în cadrul CAEE-urilor corporative.

¹⁰⁹ În cadrul acestei scheme, dezvoltatorii proiectelor trebuie să indice – ca parte a ofertei lor – anii în care doresc să beneficieze de sprijin public și ani în care doresc să vândă energie electrică pe piață sau prin contracte de achiziție de energie electrică.

3. Extinderea către întreprinderile mici și mijlocii a disponibilității contractelor corporative de achiziție de energie din surse regenerabile

Piețele europene ale CAEE-urilor sunt dominate de întreprinderi achizitoare de mari dimensiuni¹¹⁰. Un număr mare dintre aceste întreprinderi, printre care 58 de întreprinderi cu sediul în UE, sunt organizate în cadrul inițiativei corporative RE100, care și-a stabilit obiectivul de a se aproviziona cu energie din surse regenerabile în proporție de 100 %. Majoritatea acestor întreprinderi au un consum de energie electrică previzibil și mare pe perioade lungi de timp și au ratinguri de credit bune. De asemenea, ele sunt implicate adesea în activități care presupun contactul direct cu consumatorii și utilizează contractele de achiziție a energiei electrice din surse regenerabile ca instrument important de promovare a imaginii produselor și de sprijinire a angajamentului lor față de sustenabilitate, care presupune printre altele reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de consumul lor de energie în întregul lanț valoric. În acest sens, raportarea conformă cu CDP¹¹¹ permite întreprinderilor să raporteze cu privire la energia din surse regenerabile produsă de instalațiile montate la punctele lor de lucru, de instalațiile montate în alte locuri și racordate prin linii directe, precum și de CAEE-uri¹¹².

Industria mari consumatoare de energie electrică reprezintă, de asemenea, un segment important pentru contractele corporative de achiziție de energie electrică din surse regenerabile. În trecut, marile topitorii de aluminiu din Norvegia s-au aprovizionat cu energie electrică prin contracte de achiziție de energie hidroelectrică. În ultimul timp, acestea au semnat și contracte pe termen lung de achiziție de energie eoliană. Totuși, până în prezent au existat puțini achizitori de acest tip în statele membre ale UE.

Unul dintre obstacolele identificate este imprevizibilitatea în ceea ce privește componenta reglementată a prețurilor energiei electrice (tarifele și taxele de rețea)¹¹³. Întrucât aceste componente reglementate reprezintă o parte semnificativă a prețului energiei electrice plătit de către achizitor, această imprevizibilitate reduce atractivitatea CAEE-urilor ca instrument de acoperire pe termen lung împotriva riscurilor asociate volatilității prețului energiei electrice. Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) a publicat un raport de evaluare privind organizarea pieței angro, care include o secțiune specifică de dezbateri pe tema modului în care poate fi îmbunătățită lichiditatea viitoare de pe piețele de energie electrică angro, astfel încât să asigure disponibilitatea unor produse eficiente de acoperire împotriva riscurilor¹¹⁴.

În schimb, obstacolele care împiedică întreprinderile mici și mijlocii să se implice în CAEE-uri corporative sunt încă foarte mari. IMM-urile reprezintă 99 % din întreprinderile europene,

---

¹¹⁰ De exemplu, Amazon, Microsoft, Google sau BASF.

¹¹¹ <https://www.cdp.net/en>

¹¹² C8.2F – Indicarea consumului de energie achiziționată sau dobândită.

¹¹³ *Competitiveness of corporate sourcing of renewable energy. Annex A.2 to part 2 of the study on the competitiveness of the renewable energy sector. Case study: primary aluminium alcoa and norsk hydro* (Competitivitatea aprovizionării întreprinderilor cu energie din surse regenerabile. Anexa A la partea 2 a studiului privind competitivitatea sectorului energiei din surse regenerabile. Studiu de caz: întreprinderile Alcoa și Norsk Hydro din domeniul aluminiului primar) - Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene (europa.eu)

¹¹⁴ *Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design* (Evaluarea finală a organizării pieței angro a energiei electrice din UE), ACER, aprilie 2022, disponibilă la adresa <https://www.acer.europa.eu/events-and-engagement/news/press-release-acer-publishes-its-final-assessment-eu-wholesale>

generează 54 % din valoarea adăugată a UE și determină 9-18 % din consumul intern brut de energie al fiecărui stat membru¹¹⁵. Adesea, tocmai aceste întreprinderi mici și mijlocii trebuie să suporte facturi ridicate la energie electrică din cauza consumului mic de energie de la fiecare punct de lucru, și tot ele ar putea să beneficieze cel mai mult de pe urma contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile. Acest aspect a devenit deosebit de relevant începând din octombrie 2021, când prețurile energiei electrice pe piața angro au crescut.

În plus, aceste întreprinderi au o vizibilitate limitată în ceea ce privește cererea lor viitoare de energie electrică, ratinguri de credit mai scăzute și volume mai mici de energie electrică consumată, ceea ce îngreunează gestionarea dezechilibrelor. Din aceste motive, IMM-urile ezită mai mult să semneze contracte pe termen lung, în special dacă nu este clar care sunt efectele potențiale în cazul unei eventuale necesități de a rezilia contractele pe termen lung. Nu este întotdeauna clar ce impact va avea semnarea de CAEE-uri pe termen lung, atât fizic, cât și virtual, asupra bilanțului întreprinderii în conformitate cu cadrul contabil pentru instrumentele derivate conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS). Lipsa de informare cu privire la contractele corporative de achiziție de energie electrică din surse regenerabile reprezintă un alt obstacol major în calea adoptării acestora de către întreprinderile mijlocii și mici, iar complexitatea negocierii CAEE-urilor reprezintă în practică un obstacol pentru achizitorii care nu au experiența sau resursele necesare pentru negocierile contractuale necesare. Până în prezent, legislația europeană s-a limitat la auditurile energetice și la sistemele de gestionare a energiei care abordează eficiența energetică (Directiva privind eficiența energetică, 2018). Nu în ultimul rând, aceste întreprinderi dispun adesea doar de un spațiu limitat la punctele lor de lucru în care să instaleze soluții de energie din surse regenerabile.

Bonitatea achizitorului reprezintă o altă barieră majoră (și un factor de risc) în majoritatea sectoarelor. Furnizorii de titluri de creanță pentru proiectele de energie din surse regenerabile au în continuare nevoie de un rating de credit puternic pentru a considera că CAEE-urile sunt eligibile pentru finanțare. Totuși, majoritatea întreprinderilor mici și mijlocii nu sunt evaluate de nicio agenție majoră de rating de credit. În plus, bonitatea și ratingul de credit reprezintă o problemă pentru unele întreprinderi din industria grea și industria prelucrătoare, precum și pentru economiile europene cu piețe financiare relativ mai puțin dezvoltate.

Există obstacole similare și din punctul de vedere al ofertei. Marii dezvoltatori de proiecte de energie din surse regenerabile, cum ar fi Vattenfall, Eneco, Orsted și Iberdrola, domină piața datorită faptului că dețin un portofoliu amplu de proiecte și pot furniza consumatorilor CAEE-uri mai personalizate. Pe acest segment, proiectele de energie din surse regenerabile la scară largă, cum ar fi parcurile eoliene offshore, se confruntă uneori cu provocarea de a găsi volume suficiente de CAEE-uri înainte de luarea deciziilor finale de investiții. Pe de altă parte, proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile la scară mică se confruntă cu provocări diferite în ceea ce privește intrarea pe piața CAEE-urilor corporative, din cauza vizibilității limitate, a portofoliului restrâns de proiecte și a nivelului insuficient de expertiză tehnică și juridică necesară pentru negocierea și semnarea CAEE-urilor. În mod similar, comunitățile de energie din surse regenerabile și comunitățile de energie ale cetățenilor sunt adesea prea mici pentru a semna CAEE-uri atractive din punct de vedere economic cu achizitorii de mari dimensiuni.

---

¹¹⁵ <https://leap4sme.eu/wp-content/uploads/2021/07/LEAP4SME-D2.1-SME-energy-and-economic-mapping-in-Europe.pdf>

Un segment mic, dar în creștere, de firme de consultanță a început să ofere soluții întreprinderilor mici și mijlocii, dându-le de exemplu posibilitatea de a agrega cererile venite din partea mai multor consumatori. Industria însăși analizează oportunitatea unor mecanisme de agregare a cererii, astfel încât să reducă riscurile și costurile. De exemplu, în **Grecia** o serie de industrii mari consumatoare de energie electrică lucrează la noțiunea de „rezervă verde”, prin care mai multe întreprinderi își reunesc cererea de energie electrică. Ulterior, fiecare partener din industrie semnează unul sau mai multe CAEE-uri pentru a-și satisface cererea la nivel agregat. Pentru a concretiza și defini cererea de energie electrică rămasă, se negociază un contract separat pentru a reduce costurile totale suportate de participanți. Totuși, agregarea proiectelor generează un plus de complexitate și costuri suplimentare procesului de încheiere a CAEE-urilor. În plus, unele întreprinderi care oferă audituri energetice – astfel cum sunt prevăzute de Directiva privind eficiența energetică – își extind deja serviciile pentru a include evaluări ale contractelor de achiziție de energie electrică din surse regenerabile aflate „pe amplasament”, „în apropierea amplasamentului” sau „departe de amplasament”. Extinderea serviciilor de audit energetic pentru a include astfel de contracte este relativ necostisitoare, deoarece acestea se bazează pe date similare celor deja obținute prin intermediul sistemelor de gestionare a energiei (ISO 50001).

Recentul raport al ACER privind organizarea pieței angro a energiei electrice din UE subliniază necesitatea de a stimula CAEE-urile, precum și de a îmbunătăți accesul participanților mai mici de pe piață. Pentru a elimina obstacolele economice, Comisia și Grupul BEI vor analiza posibilitatea creării unor mecanisme de finanțare și de consiliere specifice care să sprijine încheierea contractelor de achiziție de energie din surse regenerabile. Acestea ar putea cuprinde mecanisme de facilitare a unui acces mai bun la contractele de achiziție de energie din surse regenerabile pentru noii achizitori, cum ar fi IMM-urile. Programul InvestEU¹¹⁶ poate deja să sprijine finanțarea investițiilor în CAEE-uri. Statele membre ar putea iniția garanții similare pentru a sprijini eforturile băncilor locale de a garanta contractele de achiziție de energie electrică din surse regenerabile.

De asemenea, cadrul de finanțare durabilă al UE va oferi stimulente pentru contractele de achiziție de energie din surse regenerabile și va spori gradul de conștientizare și interesul față de aceste contracte în rândul întreprinderilor financiare și nefinanciare, contribuind la reorientarea capitalului către investiții durabile. Printre elementele relevante ale cadrului se numără Regulamentul privind taxonomia UE, primul Act delegat privind taxonomia UE în domeniul climei¹¹⁷ și propunerea de directivă privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea, toate acestea contribuind la creșterea transparenței privind durabilitatea pe piețele financiare și nefinanciare. Taxonomia UE stabilește un cadru pentru definirea activităților economice durabile din punctul de vedere al mediului și prevede cerințe referitoare la furnizarea de informații în funcție de anumiți indicatori-cheie de performanță de către întreprinderile financiare și nefinanciare. Propunerea conexă privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea extinde domeniul de aplicare al cerințelor de raportare aplicabile întreprinderilor nefinanciare astfel încât să includă toate societățile mari

---

¹¹⁶ Astfel cum se indică explicit în Orientările în materie de investiții pentru Fondul InvestEU [C(2021) 2633 final] de completare a Regulamentului (UE) 2021/523 (Regulamentul InvestEU).

¹¹⁷ Regulamentul delegat (UE) 2021/2139, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139>

(indiferent dacă sunt sau nu cotate la bursă), precum și IMM-urile cotate la bursă¹¹⁸. Utilizarea contractelor de achiziție de energie din surse regenerabile va fi un instrument important pentru a demonstra conformitatea cu criteriile tehnice de examinare relevante definite în Actul delegat privind taxonomia UE în domeniul climei și, după caz, s-ar putea reflecta în indicatorii-cheie de performanță prevăzuți de Regulamentul privind taxonomia UE.

În plus, recent încheiata Convenție corporativă a UE poate reprezenta o altă modalitate de sensibilizare cu privire la oportunitățile existente pentru firmele care semnează contracte de achiziție de energie din surse regenerabile.

Statele membre pot facilita înmulțirea contractelor de achiziție de energie din surse regenerabile, în special în rândul IMM-urilor, prin următoarele acțiuni:

- A. crearea unei platforme publice care să sporească transparența în ceea ce privește prețul, volumul, tipurile și părțile implicate în semnarea contractelor de achiziție de energie din surse regenerabile;
- B. asigurarea punerii în aplicare a Regulamentului privind taxonomia UE și a actelor delegate conexe și încurajarea aplicării voluntare a acestuia într-o măsură mai mare decât prevede legislația¹¹⁹;
- C. contracte flexibile pentru IMM-uri, inclusiv orientări specifice privind comisioanele de reziliere a contractelor de către întreprinderile mici (articolul 12 din Directiva privind energia electrică);
- D. oferirea posibilității de a încheia contracte de furnizare multiple, astfel încât furnizorii și cumpărătorii să poată încheia direct contracte între ei (articolul 4 din Directiva privind energia electrică);
- E. oferirea posibilității de a dezvolta proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile pe amplasament sau în apropierea acestuia, în baza unor contracte de achiziție de energie, în special dacă sunt realizate „în spatele contorului” sau prin „linii electrice private”;
- F. eliminarea riscurilor pe care le presupun contractele de achiziție de energie din surse regenerabile prin intermediul garanțiilor de credit sau al asigurărilor finanțate din resurse financiare publice, în conformitate cu orientările privind ajutoarele de stat;
- G. încurajarea băncilor și a instituțiilor naționale de promovare economică să ofere produse de îndatorare pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile la scară largă, inclusiv pentru energia eoliană offshore, pe piețele în care este dificil să se încheie contracte de achiziție de energie din surse regenerabile în volume suficiente înainte de luarea deciziei de a investi financiar, având în vedere dimensiunea activelor și durata construcției;
- H. stabilirea unor condiții de reglementare care să permită comunităților de energie să vândă excesul de energie prin contracte de achiziție de energie din surse regenerabile;

---

¹¹⁸ Microîntreprinderile cotate la bursă sunt excluse de la această cerință.

¹¹⁹ O analiză recentă arată că un procentaj mare din întreprinderi nu raportează încă cu privire la durabilitatea activităților economice pe care le desfășoară din punctul de vedere al mediului.

- I. oferirea posibilității ca parcurile de întreprinderi mici sau clusterelor industriale să achiziționeze în mod colectiv energie din surse regenerabile prin intermediul unor contracte de achiziție pe termen lung.

4. Promovarea contractelor transfrontaliere de achiziție de energie din surse regenerabile

În 2020, producția de energie din surse regenerabile a reprezentat 37 % din consumul total de energie electrică și 21,2 % din consumul total de energie. Există însă diferențe mari între statele membre, ponderea energiei din surse regenerabile în sectorul energiei electrice variind între 9 % și 78 %. În mod similar, ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final de energie variază între 10 % și 60 %.

Transformarea sistemului energetic într-unul în care oferta de energie să se bazeze pe surse regenerabile va presupune valorificarea celor mai bune surse regenerabile din întreaga UE, precum și transportarea energiei la punctele în care se află cererea. Piața unică europeană oferă firmelor posibilitatea să achiziționeze energie electrică din surse regenerabile de pe tot cuprinsul UE, asigurând totodată sprijin pentru racordarea la rețea a proiectelor suplimentare în domeniul energiei din surse regenerabile.

Întreprinderile utilizatoare valorifică deja sursele regenerabile de energie prin semnarea de:

1. CAEE-uri transfrontaliere fizice;
2. CAEE-uri transfrontaliere virtuale.

În cazul unui CAEE transfrontalier fizic, achizitorul încheie un contract cu un activ de producere a energiei din surse regenerabile dintr-o altă țară și rezervă drepturi asupra capacității fizice sau financiare a liniilor de interconexiune relevante pentru a-și asigura racordarea fizică la rețea. Acest lucru presupune riscuri și costuri asociate transferurilor transfrontaliere. În cazul unui CAEE transfrontalier virtual, producătorul de energie electrică vinde energia pe piața angro locală, iar achizitorul o cumpără de pe o altă piață angro locală. Contractul dintre producătorul de energie electrică aflat de o parte a frontierei și achizitorul aflat de cealaltă parte constă într-un acord financiar prin care producătorul de energie electrică își primește plata de pe piața locală angro de energie electrică, împreună cu o decontare netă raportată la prețul CAEE-ului convenit cu cumpărătorul corporativ¹²⁰.

Avantajele pentru achizitori sunt accesul sporit la proiecte de energie electrică din surse regenerabile la costuri mici în întreaga UE, capacitatea de a agrega sarcini electrice din diferite locații și capacitatea de a-și acoperi într-o mai mare măsură necesarul de energie electrică. Dezvoltatorilor de proiecte de energie din surse regenerabile, CAEE-urile transfrontaliere le oferă acces la piețe cu prețuri mai mari la energia electrică și, prin urmare, cu o mai mare disponibilitate de a plăti pentru energie din surse regenerabile.

Pe lângă CAEE-urile transfrontaliere din cadrul pieței unice europene a energiei electrice, există și oportunități de extindere a CAEE-urilor transfrontaliere către țările terțe. Un exemplu

---

¹²⁰ WBCSD, 2020. *Cross-border renewable PPAs in Europe* (CAEE-uri transfrontaliere în domeniul energiei din surse regenerabile în Europa). Disponibil la adresa <https://www.wbcsd.org/contentwbc/download/10878/160801/1>

concret este colaborarea dintre Franța, Germania, Portugalia, Spania și Maroc cu scopul de a analiza opțiunile CAEE-urilor transfrontaliere între Maroc și statele membre ale UE în conformitate cu foaia de parcurs privind comerțul cu energie electrică durabilă¹²¹. O cerință esențială în această privință va fi instituirea, în țările terțe, a unui sistem de garanții de origine fiabile, exacte și protejate împotriva fraudelor, emise de organisme independente de activitățile de producție, de comercializare și de aprovizionare.

În pofida diferențelor relativ mari dintre prețurile angro ale energiei electrice și costurile de producere a energiei din surse regenerabile în UE, numărul CAEE-urilor transfrontaliere este încă redus. Unul dintre principalele obstacole este reprezentat de riscurile economice conexe, având în vedere faptul că furnizorii și consumatorii își desfășoară activitatea pe piețe diferite, cu evoluții diferite ale prețurilor și cu regimuri fiscale diferite, iar un alt obstacol este necesitatea de a gestiona riscul legat de prețul transportului transfrontalier. Un alt obstacol se referă la complexitatea contractelor, în special în cazul în care acestea trebuie să respecte reglementări locale incompatibile. Există, de asemenea, obstacole administrative asociate garanțiilor de origine, deoarece normele privind emiterea, utilizarea și anularea garanțiilor de origine nu sunt pe deplin armonizate în toate statele membre. Acest aspect este deosebit de relevant în cazul CAEE-urilor transfrontaliere încheiate cu țări care nu au instituit un cadru pentru emiterea de garanții de origine privind producția de energie electrică din surse regenerabile subvenționate. În sfârșit, este mai dificil de explicat contribuția CAEE-urilor transfrontaliere la atingerea obiectivelor de responsabilitate socială ale întreprinderilor.

În pofida acestor obstacole, sunt în derulare activități de încurajare a CAEE-urilor transfrontaliere, deoarece acestea oferă o oportunitate unică și un instrument valoros pentru asigurarea unei ponderi ridicate din consumul de energie electrică al unui achizitor, sau chiar a întregului consum, cu ajutorul instalațiilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile. Directiva din 2019 privind piața energiei electrice și regulamentele privind energia electrică au sporit flexibilitatea pieței energiei electrice și granularitatea formării prețurilor, ceea ce poate contribui la facilitarea CAEE-urilor transfrontaliere, iar rețeaua energetică transeuropeană sprijină dezvoltarea unei infrastructuri de transport transfrontalier cu scopul de a deschide și a face posibile fluxurile transfrontaliere de energie electrică.

Pentru a elimina riscul financiar al CAEE-urilor transfrontaliere se pot utiliza mecanismele de finanțare a energiei din surse regenerabile, care contribuie la rentabilizarea implementării proiectelor de energie din surse regenerabile pe tot cuprinsul UE. Finanțarea va fi folosită pentru licitații competitive în toate țările UE care doresc să găzduiască astfel de proiecte. Investitorii privați, inclusiv întreprinderile, sunt în măsură să contribuie la finanțarea acestor licitații și pot solicita garanții de origine pentru producția de energie care corespunde contribuției lor.

În plus, Directiva privind energia din surse regenerabile prevede că statele membre trebuie să elimine obstacolele juridice locale din calea CAEE-urilor și să armonizeze garanțiile de origine pe baza standardului revizuit CEN-CENELEC 16325, care va permite CAEE-urilor corporative să aplice contractelor de achiziție de energie electrică garanții de origine adecvate la nivel transfrontalier. În sfârșit, se poate încuraja intrarea pe piață a unor noi jucători, care să contribuie prin soluții inovatoare la procurarea și încheierea de CAEE-uri transfrontaliere în

---

¹²¹ Semnată la COP22 din Maroc; a se vedea analiza:

<https://static1.squarespace.com/static/609a53264723031eccc12e99/t/60ec6e66dcef4a49b3a8c8da/1626107520287/Pursuing-Cross-Border-PPAs-Between-Morocco-and-EU.pdf>

Europa, precum și propună noi soluții de atenuare a riscurilor și provocărilor legate de gestionarea CAEE-urilor corporative.

Statele membre pot facilita încheierea de CAEE-uri transfrontaliere prin următoarele acțiuni:

- A. în funcție de relevanță și în conformitate cu Regulamentul TEN-E, consolidarea capacității liniilor de interconexiune dintre statele membre ale UE, precum și dintre acestea și țările terțe;
- B. deschiderea rețelelor existente pentru alocarea unei mai mari capacități de transport;
- C. eliminarea obstacolelor legislative care afectează transferul garanțiilor de origine către achizitori și armonizarea sporită a normelor de utilizare a garanțiilor de origine între țări;
- D. sprijinirea creării în țările terțe a unor sisteme de garanții de origine fiabile, exacte și protejate împotriva fraudelor.